

## MELE KA LI KI MAKA-LINKSMŲ KALĖDŲ

Kalėdų papročiai ir legendos nuo senovės iki dabar

Kalėdose yra tiek daug prieš-krikščioniškų gadynių liekanų, kad jas drąsiai galima vadinti "pagoniškausiomis" krikščioniškomis šventėmis. Linksmų Kalėdų lietuviškai; Mele Ka Li Ki Maka havajiškai.

Kada atsirado Kalėdos?

Pirmausia, dėl paties laiko. Net pirmieji krikščionys nežinojo metų nei dienos, kada Kristus buvo gimęs. Romėnai gruodžio 25 dieną labai iškilmingai švėsdavo kaip saulės garbintojų pranašo Mitros gimimo dieną. Kadangi Romos valdžia pirmuosius krikščionis labai žiauriai persekiavo, tai šie sugalvojo pačių persekiotojų šventę išnaudoti savo šventei. Žinodami, kad pagonys gruodžio 25 dieną yra per daug užimti savo švente ir nebeturi laiko žvėrynų lūtus krikščionimis šerti, krikščionys pasirinko Kristaus gimimo šventę kaip tik Mitros gimimo šventę. Konstantinopolio vyskupas Jonas Krizostomas ketvirtąjį šimtmečio pabaigoje (388 metais po Kr.) rašė: "Ta diena (Mitros diena) vėliau Romoje buvo nustatyta ir Kristaus gimimo diena, kad pagonims esant užimtiems savo profaniškoms ceremonijomis, krikščionys galėtų netrukdomi atlikti savo šventus ritualus". Tačiau Kristaus gimimo arba Kalėdų šventimui pradžioje patys krikščionys ilgą laiką buvo priešingi. Jau trečiajame šimtmečiu krikščionių istorikas Origenas rašė, kad Kalėdų nereikia švęsti, nes atrodė lyg Kristaus gimimas "būtų kokio faraono gimimas". Tas pats šv. Krizostomas (Chrysostom) rašė, kad Gimimo šventė pradėta švęsti vos prieš nepilnus dešimt metų. Kadangi jis rašė 388 metais, tai reikia spręsti, jog Kalėdos pradėtos švęsti tik apie 380 metus po Kristaus.

Kalėdų senelio geneologija

Kani Kani Pele havajų kalba yra anglų kalėdinės giesmelės "Jingle bells" pirmieji žodžiai, kas mūsiškai būtų "Skamba, žvanga varpeliai!". Tai giesmelė nusako, kaip Kalėdų senelis atvažiuoja su dovanomis žirgus ar elnius į rėgas pasikinkęs, varpeliais žvangdamas.

Kadangi saulės, šviesos ir tiesos pranašo, vėliau išaukštinto į dievų, gimimo, tai yra saulės grįžimo ir žiemos nugalėjimo šventė buvo plačiausiai švenčiama visame senajame pasaulyje ir ta šventė buvo lydimą pasisvečiavimais, pasivašnimais ir visokiausiomis dovanomis, suprantama, kad toks paprotys negalėjo išnykti Kalėdas sukrikščionius. Kažką bendro su kalėdinėmis Mitros kulto dovanomis turi ir gražioji pasaka apie tris karalius, kurie kaip tik tuo laiku kažkur su brangiomis dovanomis keliavo ir tas dovanas paliko sutiktam ką tik gimusiam Jėzui. Reikėjo į Kalėdų kultą įvesdinti ir dovanų davimą. Tam tikslui labai tinkamas pasirodė šventas Nicholas (Nikalojus), ketvirtame šimtmečiuje buvęs Mažosios Azijos vyskupas, kuris miręs 343 metais gruodžio 3 dieną. Jis palengva įsigijo vardą kaip stebukladaris ir didelis mažų vaikų patronas. Kadangi jis buvo plačiai žinomas savo dosnumu ir gausių dovanų dalinimu, tai geresnio kandidato į Kalėdų senelį (Santa Nicolaus, Santa Claus) ir nebegalėjo būti. Rusų ortodoksų bažnyčia jį pasirinko vienu savo didžiųjų patronų šventuoju.

Kadangi žiemos švenčių, saulės grįžimo arba Kalėdų švenčių vienas svarbiausių veiksnių buvo kažkoks pasakingas gerasis

senelis, kurs jau žiliausioje senovėje vaikščiodavo arba važinėdavo po žmones dovanas dalindamas, tai suprantama, kad šventasis Nikolas greit buvo su tuo pasakų seneliu sutapatintas. Beje, ir pats pavadinimas Kalėdos yra kilęs iš senovės romėnų žodžio calendae, kas tada reiškė laiko (kiekvieno mėnesio pirmą dieną), iš to kalendorius (atidėti ką nors neribotam laikui — "ad calendae graecas").

Lietuvių Kalėdų dūdelis

Naujoje Lietuvių Enciklopedijoje (tomas X, Kalėdos) apie tą geradarį pasakyta:

"Kalėdų senis (diedas, dūdelis) arba "Kalėda" žinomas lietuviams iš senų laikų, bet dabar jau beveik išnykęs (nemaišyti jo su naujovišku "K. seneliu", kuris vaikams dovanas dalija). Vyras apsilvildavo baltais išvirkščiais kailiniais, susijuosdavo rankšluosčiu, užsidėdavo aukštą balto avikailio kepurę, prisitaisydavo lininę barzdą, ant nugaros iš pagalvės pasidarydavo kuprą, pasiimdavo krepšį, šakotą lazda ir eidavo iš vieno namų į kitus. Jį dažnai lydėdavo per juosmenį susikibusių vaikų būrys arba "varmasas". Prieš pabėsdavo lazda į duris ir klausiamas "kas čia?" atsakydavo: Aš Kalėda, atėjau iš ano krašto, kur miltų kalnelis, medaus upeliai, alaus ežerėliai, saldinais lyja, baronkomis sninga; nešu skarbų pilną terbą, laime, derlių ir kitokį lobą; prašau dureles atidaryti ir į aną kraštą nebevaryti". Įleistas vidun jis apdovanodavo grūdais, vaisiais, dažniausiai riešutais, padainuodavo kokią kalėdinę dainušką, šeiminiškai jį pavaišindavo, kaip derliaus ir laimės nešėją. Panašūs Kalėdų svečiai būdavę labai populiariūs pietinėje Vokietijoje ir Austrijoje".

Kalėdų eglutė

Dabar tiek populiari Kalėdų eglutė, be kurios jokia šeima nebemoka Kalėdų atšvęsti, taip pat nėra krikščionių išradimas, o yra krikščionių pasisavinta labai sena "pagoniška" ceremonija, reikšusi pagarbą motinai Gamtai, žalumai ir šilumai.

Gamta, gyvybė, įskaitant medžius, senovėje buvo gerbiama ir dėlo garbiama. Romėnai savo vyno ir linksmybių dievui Bakhui išpuošdavo medžius visokiais blizgučiais ir žvangučiais. Kaip ir kada eglutės kultas parėjo į krikščionišką Kalėdų kultą, nėra tikslų žinių, tik tiek žinoma, kad, pavyzdžiui, Vokietijoje eglutėmis Kalėdos buvo jau viduramžiuose puošiamos. Lietuvoje Kalėdų eglutės prigijo tik visiškai neseniai, Nepriklausomybės laikais, ir buvo kiek anksčiau praktikuojamos tik kai kuriuose dvaruose. Lietuvoje daug plačiau, kaip Kalėdų dekoracija, buvo paplitę šiauriniai, kurie šiuo metu Chicagoje ir plačiau Amerikoje pradeda rasti mėgėjų, ypač Kalėdų eglutėms dekoruoti.

Faktas yra, kad krikščionių bažnyčia prieš Kalėdų eglutes per ilgus šimtmečius energingai kovavo kaip prieš grynai pagonišką išmislą. Ne tik prieš eglutes, bet ir prieš betkokius, su niu ir gausių dovanų dalinimu, tai geresnio kandidato į Kalėdų senelį (Santa Nicolaus, Santa Claus) ir nebegalėjo būti. Rusų ortodoksų bažnyčia jį pasirinko vienu savo didžiųjų patronų šventuoju.

Kadangi žiemos švenčių, saulės grįžimo arba Kalėdų švenčių vienas svarbiausių veiksnių buvo kažkoks pasakingas gerasis



dėlo nebebuvo pagrindo prieš jas kovoti.

Kalėdų eglutė pirmą kartą spaudoje pasirodė apie 1500 metus, Vokietijoje, o pirmas eglučių pardavimas Kalėdų sezonui skelbiamas Strasburge 1539 metais. Apie 1600 metus jau būta ryšio tarp Kalėdų eglučių ir kalėdinių dovanų, nes vienas tuo metu pieštas paveikslas rodo, kaip kūdikėlis Jėzus stengiasi rankute pasiekti Kalėdų eglutėje iškabintą dovaną: keptą žąsį, riešutus, obuolius ir blizgučius.

Iš Vokietijos eglutė paplito šveicarijoje, o į Angliją jos paprotį parvežė karaliaus Jurgio III žmona, vokiečių. Pasiėjęs Naujajį Pasaulį, eglutės kultas buvo sumodernintas, nes Amerikoje eglučių žvakelės buvo greit pakeistos elektros lemputėmis.

Kalėdų eglutės legendos

Kadangi vokiečiai savinasi, jog jie pirmieji Kalėdų eglutę įvedė, tai jie ir atitinkama legendą išgalvojo. Buvo taip.

Seniai, seniai Kristus pasivertęs mažu vaikeliu vieną audringą Kalėdų naktį užėjo į giriųje buvusią vienšį trobelę, kurioje gyveno senelis medkirtys su žmona. Jiedu vaiką maloniai priėmė, socialiai pamaitino ir nuošalinėje siltai paguldė. Rytmėję sukilę seneliai pastebėjo, kad jų trobelė staiga sušvito auksine šviesa ir nustebe matė, kad iš nuošalinės beateinąs vaikelis aukso rūbėliu apsilvilkęs ir rankoje žalią eglės šaką nešinas.

Vaikas, šakelę išmeigęs į žemę pluktas trobelės grindis, ir pasakęs: "Tai yra mano dovana jums. Šis medelis kasmet per Kalėdas atneš jums vaisių". Tuo momentu pasigirdė angelų chorų giedojimai ir mažasis svečias transfiguravęsis (nuskridęs į dangų). Tikrai šakelė išaugusi į eglutę, kuri kasmet per Kalėdas pražydėdavo gatavais sūnabriniais riešutais ir auksiniais obuoliais. Kiti žmonės, kurie tokiuos laimės neturėjo, pradėjo patys pasirūpinti Kalėdoms po eglutę ir patys ją apkabinėti papuošalais, kepsniais, vaisiais ir dovanomis.

Rožės ir sonetijos

Yra tokia rožių rūšis, kuri žydi apie Kalėdų laiką. Apie ją sudaryta tokia legenda. Kadaise

Arimatėjos Juozapas, — tas, kurs savo karstą užleido nukankinto Jėzaus kūnui palaidoti, prieš savo amžiaus pabaigą atkeliavęs į Angliją, atnešdamas šventąją taurę, iš kurios Jėzus gėręs ir kitiems dalinęs vyną per paskutinę vakarienę. (Apie tą taurę — Holy Grail, Heiliger Grail, ir t. p. Vakarų Europoje yra sukurta daug gražių legendų, o Wagneris net operą parašė). Juozapas į Angliją atkeliavęs pėščias, pasiramščiodamas lazda, iškirsta iš rožės krūmo, iš kurio Jėzui buvęs nupintas erškėčių vainikas. Juozapas Anglijoje tą lazda išmeigęs į žemę ir iš jos išaugęs rožės krūmas, kurs visada žydėjęs tik Kalėdų metu. Iš to krūmo rožė išsiplatinusi po visą kraštą. Gi Elzase dar gražiau pasakojama, kad ta per Kalėdas žydinčioji rožė yra lygiai iš to krūmo, ant kurio Jėzaus motina Marija, bėgdama į Egiptą, buvo paždiovusi kūdikėlio Jėzaus vystyklus.

Neperseniai į Kalėdų dekoracijas buvo įvesta ir jau spėjo plačiausiai madon jėti gražiū dideliu, skarlatiška raudonu žiedu gelė sonetija, ar nesėjęsi legendomis apželti. Tą gražią gelę 1836 metais Meksikoje rado vienas amerikietis Dr. Joel R. Poinsett, kuriai pats davė savo vardą poinsetia. Jam ta gelė labai primenanti Betlėjaus žvaigždę. Nors abejotina, kad Dr. Poinsett būtų kada ta Betlėjaus žvaigždę regėjęs, tačiau pamatysime už kokių poros šimtų metų, kaip ta gelė bus praturtėjusi legendomis.

Kalėdiški pietūs anais laikais

Kaip geri krikščionys senovėje lėbaudavo, vienas pavyzdys yra Anglijos karaliaus Richardo II kalėdinės puotos išlikęs meniu (valgių sąrašas). Toje puotoje buvo suvalgyta 2,000 jautiū ir išgerta 200 tonų vyno!

Stai šešiolikai asmenų dvigubų porcijų pietums suvartotų produktų sąrašas:

"Vienas šalmas (skaydas) bronno (Bron arba brayn) tai iš šerno ar kiaulės šlaunies, geriau iš galvos ir kojų virinta ir supriekinta košelienu) su garstyčiomis; vienas virtas "capon" (kai panas arba kastruotas, riebiai nuaugęs gaidys); luitas virtos jautienos; kepta jautio nugara; keptas buliaus liežuvis; kepta kiaulė; kepta žąsis; kepta gul-

## Jonuko kerštas

Jonuks nugirdo, kad panelė Trudikė Pagalikė yra apie jį nepalankiai pratarusi.

— Ak, kas man ta Trudikė Pagalikė, kurios aš gerai ne pažįstu. Ak, Pfeiferio krautuvis parduveja? — paniekinančiai numojo Jonuks. — Aš su ja pasimatysiu!

Jis nuėjo į Pfeiferio madų krautuve. Visur pilna išdėstyta visokiausių moterims prietaisų ir visur tik moterys. Nė vieno vyriškio visame name.

— Kuo gali tamstai patarnauti — Tokiais žodžiais į Jonuką kreipėsi prisiartinusi gana graži blondinukė parduveja. Ji ir buvo Trudikė Pagalikė.

— Aš norėčiau Elzės Brukšienės valgių virimo knygos — paprašė Jonuks.

— Ale, miels pons, mes knygų neparduodame. Čia yra feindamų madų gešeftas!

— Nieko, nieko! — ramiai atsakė Jonuks. — Tad duokit man kiti kokią virimų knygą. — Supranti, tamsta, ar ne, kad mes jokių virimų knygų nelai-kome!

— Gerai, gerai, bet aš noriu knygą pirkti ir su savim pasiimti.

— Tamsta vis nesupranti, kelis kartus dar teks kartoti! — jau nervavosi Trudikė.

— Supranti, supranti, — ramiausiai balsu lėtai kalbėjo Jonuks. — Aš palauksiu, kol tamsta atneši iš sandėlio.

Trudikė paraudo, jos balsas pasidarė griežiantis ir ji pro dancūkus iškošė:

— Mes jokių knygų nelaikome, mes parduodame tik ponių baltinius, supranti?

— Gerai, gerai, aš atsisėsiu ir palauksiu, — vis ramiai kalbėjo Jonis. — Nesirūpinkite su-pakavimu, aš tuojau pradėsiu skaityti.

Trudikė be žodžio išbėgo šebė; keptas kalakutas; kepta briedžio šlaunis; stirtienos pa-jus (košelienu); jaunas ožiukas viduje pudingo pripildytas; aly-vų pajus; pora kaipanų (kask-truotų gaidžių); kiaušinių ir pie-no kremas". Prie viso to dar pridėti "salletų, fricasės ir quel-ques" ir iš viso to padaryti tris-dešima dvi porcijas!

Skanaus! J. Pronskus

## VASARIO 16 GIMNAZIJOS DIREKTORIAUS INFORMACINIS PRANEŠIMAS

Už 1960.IX.1—1961.IX.1 laikotarpį.  
(PLB Vok. Tarybos posėdyje 1961.9.2)

Didelė garbė teko man Krašto Valdybos kvietimu 1960 m. spalio mėn. 10 d. perimti Vasario 16-sios gimnazijos direktoriaus pareigas, ne tik garbė, bet drauge ir didelė atsakomybė vadovauti vienintelei lietuvių pilnai gimnazijai laisvajame pasaulyje. Nėra man reikalo aiškinti Tamstoms, kokios didelės reikšmės turi šis mokslo židinys, mums, tremtiniam, ir tremtyje augančiai bei gimusiai jaunajai lietuvių kartai. Pakanka priminti, kad šiuo mokslo židiniu domisi ir siejosi plačiame laisvajame pasaulyje, ypač Amerikos Jungtinėse Valstybėse išblaškyti lietuviai, o ne vien tik Vokietijoje esanti PL Bendruomenė, kuriai tenka garbė jos gyvenamajame krašte turėti šią įstaigą ir joje taip lengvomis sąlygomis mokslinti ir auklėti krikščioniškai lietuviškoje dvasioje savo vaikus. Atsižvelgdamas į taip didelę šios gimnazijos reikšmę ir kilusius praėjusiais metais nesupratimus tarp buv. Krašto V-bos ir Čikagos Rėmėjų Komiteto, tik po ilgesnio svyravimo ir užtikrinimo, kad aukos ir toliau iš minto Komiteto bus teikiamos, pagaliau sutikau gelbėti gimnazijos keblią būklę ir perimti direktoriaus pareigas.

Pradėdamas smulkesnį metinį informacinį pranešimą apie Vasario 16-sios gimnazijos gyvenimą, pirmiausiai noriu pareikšti didelę padėką Dievo Apvaizdai, kurios palaime lydėjo gimnaziją per šį laikotarpį ir apsaugojo nuo įvairių sunkumų. Taip pat pačioje pradžioje norėčiau pasidalinti su Tarybos posėdžio dalyviais dideliu džiaugsmu, kad praėjusių metų eigoje neturėta finansinių sunkumų ir išsiversta be jokių kritiškų momentų. Už tai tenka čia taip pat pareikšti didelį dėkingumą visiems būrelių vadovams su kun. E. Sugintu priešakyje ir būrelių nariams, Balfui su jo Direktorium prof. Dr. kan. Končiumi, visai eilei atskirų asmenų ir organizuotiems vienetams, Čikagos Gimnazijai Remti Komitetui su jos pirmininku p. A. J. Gulbinsku, klubams, bankams, draugijoms, kurie su visu uolumu telkė ir teikė gimnazijai medžiaginę paramą.

Čia tenka taip pat išreikšti gilią padėką ir dabartinei PLB Vokietijos Krašto Valdybai su jos pirmininku kun. Br. Liubinu, kurios pastangomis buvo gautos iš vokiečių įstaigų gana didelės sumos gimnazijos patalpų remontams, baldams ir kitiems reikalams. Kr-to Valdybos rūpesčiu iš Bonnos ir vietos Lando atitinkamų ministerijų — gautas pažadas suteikti 300,000 DM pašalpą naujų Vasario 16 gimnazijos klasių ir valgyklos patalpų statybai.

Po šio įvado, noriu suteikti Tamstoms bent trumpais bruožais svarbesnių daviniių iš Va-

fo paaukti. Jai jau net baugu pasidarė.

— Tamsta norėjote, pons? — mandagiai, bet oficialiai paklausė su Trudike atėjęs šefas.

— Aš norėjau aną šilkinę suknelę, didumo numeris 38, kuri ten lange kabo...

— Bet prašau, su didžiausiu malonumu, mano pone. — Pats šefas nuėjęs prie lango, išėmė suknelę, atnešęs metę į rankas Trudikei ir pažvelgė į ją tokiais akimis, nuo kurių ji visa pabalo...

sario 16-sios gimnazijos praėjusių metų laikotarpio.

Mokytojai

Po pernykščių vasaros atostogų mokslas pradėtas be direktoriaus ir vieno pagalbinio mokytojo. Buvo likę tik 14 mokytojų. Man perėmus direktoriaus pareigas ir tuojau pakviesus vieną pagalbinį, o vėliau mergaičių kūno kultūros ir tautinių šokių mokytoją, pedagogų skaičius pakilo iki 16: lietuvių — 12, vokiečių — 3, anglas 1. Iš jų 7 akademikai, 3 akademikalkandidatai, 3 su specialiu mokslu (muzikos, meno, kūno kultūros) ir 3 su viduriniu mokslu, 13 vyrų ir 3 moterys. Iš 12 lietuvių mokytojų 9 buvo etatiniai su pilnu atlyginimu ir 3 neetatiniai-pagalbiniai (jų tarpe 2 bendrabučių vedėjai). Etatinis buvo ir anglų kalbos mokytojas, o visi 3 vokiečiai neetatiniai-pagalbiniai (nuo 9 iki 16 sav. pamokų). Po Velykų anglų kalbos mokytojas pasitraukė. Nesuradus naujo pakeičimo, anglų kalbos pamokas pasidalino kiti mokytojai, taip kad iki vasaros atostogų išsiversta su 15 dėstytojais. Po vasaros atostogų surastas naujas anglų kalbos mokytojas. Etatiniai mokytojai turi mažiausia 24 savaitines pamokas, tačiau kai kuriems atiteko 26, 28, 29 ir vienas net 34 sav. pamokos. Kai kam gali atrodyti, kad mokytojų esą net per daug, tačiau taip nėra. Kaip jau auksčiau minėta, iš 15 paskutiniu laiku buvusiųjų mokytojų 5 yra pagalbiniai, o direktorių ir inspektorių turi nepilną skaičių pamokų (dėl jų administracinių pareigų jiems statuto yra nustatyta mažesnis pamokų skaičius), taigi su pilnu skaičiumi pamokų lieka tik 8 mokytojai. Be to, reikia neužmiršti, kad Vasario 16 gimnazija dėl dviejų pagrindinių lietuvių ir vokiečių kalbų ir kitų lietuviščių dalykų turi daugiau savaitinių valandų, negu kitos gimnazijos. Po vasaros atostogų numatoma parūpinti antras litanistas, kam Kr-to V-ba yra jau pritarusi.

Kvalifikuoto mokytojo etatinis atlyginimas nustatytas 450 DM, o ne kvalifikuoto — 400 DM mėnesiui, pridėjus 50 DM už išstarnautą penketmę ir vaikų priedą, jei kas jų turi.

Mokytojams (įskaitant 2-jų bendrabučių vedėjų atlyginimą) su mokesčiais ir Ligonii Kasa tenka išmokėti 6,562.79 DM mėnesiui.

Tarnautojai

Raštinės ir virtuvės tarnautojų bei kito personalo gimnazija turi viso 8: raštinės 2, virtuvės 5, šoferis 1, kurikas 1, šlavikė 1. Jų mėnesinio atlyginimo išlaidos su mokesčiais ir Ligonii Kasa siekia 2,902.90 DM.

Moksleiviai

1960-61 (nuo Velykų) mokslo metai buvo pradėti su 116 moksleiviu, metų eigoje jų skaičius buvo pakilęs iki 124, o pabaigoje dėl emigracijos ir pasitraukimo įvairiais sumetimais jų skaičius vėl nukrito iki 116. Iš jų buvo 64 berniukai ir 52 mergaitės, 69 katalikai ir 47 evangelikai.

Šiais metais prieš Velykas, baigiantis 1960-61 mokslo metams, brandos atestatą gavę 5 Vasario 16-sios mokiniai: 4 berniukai ir viena mergaitė; 2 neišlaikė, kaip kad ir buvo numatyta.

(Tęsinys 2-me psl.)

(Aukšta iš 1-mo spl.)

Po Velykų, naujiems 1961-62 mokslo metams prasidėjus, moksliečių buvo 105: 64 berniukai ir 41 mergaitė; katalikų — 71 (42 berniukai ir 29 merg.), evangelikų — 34 (22 bern. ir 12 merg.). Be išėjusių 5 abiturientų, 2 mokiniai dėl tėvų patogumo perėjo į vokiečių gimnazijas, dalis emigravo, kiti pasirinko praktiškas gyvenimo profesijas,

o keli turėjo apleisti gimnaziją dėl visišką nesugebėjimo mokytis.

Po Velykų naujai įstojo 18 mokinių. Prieš pat vasaros atostogas 2 pasitraukė, 2 dėl didesnių disciplinarių nusikaltimų Mokytojų Tarybos sprendimu buvo pašalinti. Paliko tad 101, iš jų 61 bern. ir 40 merg., 69 kat. (40 bern. ir 29 merg.), 32 evang. (21 bern. ir 11 merg.). Po vasaros atostogų atvyks apie 8, taigi skaičius paliks maždaug toks pats, kaip ir anksčiau.

Mažiausia paprastai būna 9-ji klasė. Iki vasaros atostogų joje buvo 7 mokiniai: 5 bern. ir 2 merg., kaip ir praėjusiais metais kad yra buvę. Prieš pat vasaros atostogas vienas iš Lietuvos atvykusių devintokų dėl lengvesnių sąlygų persikėlė į specialią repatriantinę mokyklą. Kitose klasėse — dvieiose yra po 9 (3 ir 6), dvieiose po 12 (7 ir 8) ir keturiose po 14 mokinių. Dėl mokslinio nepažangumo per šį metinį laikotarpį turėjo apleisti gimnaziją 5, dėl disciplinarių nusizengimų — 3.

**Mokslas ir auklėjimas**

Nustatyta mokslo programa buvo pilnai išeita, nors dėl stokos vieno mokytojo teko kairių dalykų mažinti valandų skaičių. Ne visų mokinių mokslo pažangumas yra tinkamoje aukštumoje. Tai yra dėl vairių priežasčių. Klaidinga būtų manyti, kad dėl to yra kalti mokytojai. Reikia neužmiršti, kad į mūsų gimnaziją priimami moksliečiai be atrankos. Reikalaujama tik vokiečių ar kokios nors mokyklos keturių skyrių pažymėjimas. Suprantama, kad ne visi baigė 4 skyrius yra tinkami gimnazijos mokslui. Keli atsiliekia trukdo visą klasę, nepaisant gražiausių mokytojo pastangų. Nepalankios mokslui yra ir pačios gyvenimo aplinkybės: skurdžios barakų salės, trūkumas žiemą šilumos gyvenamose rūmų patalpose ir barakų klasėse. Tai visa veikia moksliečių darbingumą nuotaiką. Be to, netrūksta ir tinginių, kurie savo pavyzdžiu paveikia ir kitus. Mokslo pažangumui pakelti buvo imtasi įvairių priemonių. Buvo prailgintas pamokų ruošimo laikas, veikiama į vyresniųjų klasių mokinių ambiciją, pagrasinus tinginiaujančius pasiūsti ruošti pamokas su pirmųjų trijų klasių mokiniais mokytojo priežiūroje, duodant šventadieniais darbo valandas ir šventadieniais neišleidžiant už gimnazijos ribų, darant dažniau patikrinimus pamokų ruošimo metu, pavedant klasių auklėtojams griežtesnę priežiūrą.

1960-61 mokslo metų pabaigoje įvykdyti anksčiau nustatyti keliamieji egzaminai 3, 4, 5, 6 ir 8 klasėse. Jie vyko šia tvarka: III kl. iš lietuvių kalbos ir matematikos (aritmetikos). IV kl. iš vokiečių kalbos ir istorijos (Liet. ist.). V kl. iš lotynų kalbos ir geografijos. VI kl. iš anglų kalbos, matematikos ir visuomenės mokslo. VIII kl. iš chemijos.

Atsakomieji egzaminai buvo iš chemijos, visuomenės mokslo, istorijos ir geografijos, rašomieji — iš lietuvių, vokiečių, lotynų, anglų kalbos ir matematikos. Blogai parašę rašto darbus, turėjo laikyti papildomus atsakomuosius kvotimus iš at-



tinkamo dalyko. Keliamieji egzaminai buvo palietę 70 mokinių. Dėl keliamųjų egzaminų 29 mokinių pažymiai pagerėjo, o 83 pablogėjo, 8 gi paliko tie patys. Antriems metams dėl šių kvotimų neliko nė vienas mokinių. Egzaminai vyko dviem mokytojams ir gimnazijos Vadovybei dalyvaujant. Kvotimų daviniai parodė, kad mokytojai dalykų programą yra pilnai išėję ir mokinių žinojimas bei pasiruošimas kvotimams buvo gana geras. Iš to viso reikia daryti išvadą, kad tokie keliamieji kvotimai mūsų gimnazijos sąlygose yra naudingi, nors vokiečių gimnazijose tai nedaroma. Tai darytina ir toliau.

Metų būvyje buvo kreipiama ypatingo dėmesio ir į moksliečių auklėjimą. Mokytojų Tarybos posėdžiuose tai buvo pakartotinai svarstoma. Gimnazijos Vadovybė primygtinai kreipdavo į tai klasių auklėtojų, bendrabučių vedėjų ir atskirų mokytojų dėmesį. Iš klasių auklėtojų reikalaujama pateikti Direktoriui laikas nuo laiko raštu pranešimus apie jų auklėjimo darbus jiems pavestose klasėse.

Mokslo pažangumui pakelti ir auklėjimo dėmesiui paskatinti didelės reikšmės turėjo ir Laik. švietimo Komisijos pilname sąsodate atsilankymas. Tai teigiamai yra paveikę mokinius ir padėję taip Vadovybei, taip mokytojams, pasiremiant L. švietimo Komisijos pastabomis, sėkmingiau vykdyti mokslo pažangumo ir auklėjimo darbą.

**Drausmingumas-sveikatingumas**

Ačiū Dievui, ypatingų mokinių nusikaltimų per šį laikotarpį nėra įvykę, išskyrus keletą mažų ir porą didesnių nusikaltimų. Dėl pakartotinių ir didesnių disciplinarių nusikaltimų šių metų laikotarpyje, Mokytojų Tarybos sprendimu, buvo pašalinti du berniukai ir viena mergaitė iš vyresniųjų klasių. Apskritai, mūsų mokinių moralė ir drausmingumas yra gana geras. Berniukų ir mergaičių santykiai yra korektiški. Sveikatingumas buvo geras.

**Kultūriniai ir kiti pasireiškimai**

Gimnazijoje nuo seniau gyvuoją trys moksliečių organizaci-

jos: Ateitininkų kuopelė, Evangelikų būrelis ir Skautai. Pirmos dvi — konfesinės, trečioji — mišri. Visos organizacijos veikia su gimnazijos vadovybės žinia ir jų veikimas yra nevaržomas. Jos ruošia savo minėjimus ir prisideda prie tautinių švenčių programos atlikimo. Tarp organizacijų, kaip ir tarp visų moksliečių nėra jokių konfesinių ar kokių grupinių kivirčių.

Gimnazijos choras ir tautinių šokių grupė turėjo pasirodymų ir už gimnazijos ribų pas amerikiečius ir vokiečius. Ypač gražių pasirodymų turėjo tautinių šokių grupė pas amerikiečius Schwetzingene, pas belgus ir vokiečius Koelne ir apylinkėje, per Vasario 16 minėjimus Frankfurte ir Essene.

Paskutiniu metu pradėjo reikštis mokinių iniciatyva ruošiant savo pasilinksminimo vakarėlius. Sudarytas mažas stygų orkestras, kuris atlieka muzikos dalykus ir akompanuoja soliuojantiems kankuriems moksliečiams. Moksliečių įvairiems pasireiškimams puoselėti ir ugdyti vadovybė numato po vasaros atostogų įpareigoti atitinkamų sričių mokytojus, kas praityje buvo apleista.

Iš kitų moksliečių pasireiškimų pažymėtini ir jų sportiniai sugebėjimai bei jų šioje srityje pranašumas. Buvo sužaistos draugiškos krepšinio rungtynės su Frankfurto, Mannheimo ir Heppenheimo sporto klubų krepšinio vienetais, kurias eigoje visas laimėjo mūsų gimnazijos žaidėjai. Pažymėtina ir tas faktas, kad šiemet pirmą kartą savo gyvavimo laikotarpyje gimnazijos vienetas sužaidė draugiškas krepšinio rungtynes su amerikiečių karių krepšinio vienetu Schwetzingene ir jas laimėjo 49:47 santykiu. Nuo vyresniųjų neatsilieka ir jaunųjų mūsų moksliečių komandos, kurios išėjo laimėtojai prieš tolygius Heppenheimo ir Mannheimo gimnazijų vienetus. Taip pat mūsų futbolistai nugalėjo Viernheimo gimnazijos komandą.

Be to, pačioje gimnazijoje buvo pravesotos įvairios varžybos, k. a. šachmatų, stalo teniso, tarpklasinės krepšinio ir futbolo rungtynės, kurios rado gražų atgarsį moksliečių tarpe.

**Rėmėjų būreliai ir santykis su jais**

Šiuo metu turime 136 veikiančius Vasario 16-sios gimnazijos rėmėjų būrelius. Iš jų labai gerai ir reguliariai veikia 79 būreliai, jų tarpe 43 kun. B. Suginto vadovaujami. 17 būrelių veikia taip pat gerai, nors ne taip reguliariai siuntinėja aukas, kaip pirmieji. Vidutiniškai veikė 16 būrelių, nors paskutiniu metu ir šie 13 būrelių atsiuntė užsilikusias aukas. Silpnai veikiančių būrelių 7 pagyvėjo, paskutiniu metu atsiteddami net už dalį 1961 m. Tiesiog pasigėrėtinas yra menulstamų būrelių vedėjų uolumas renkant aukas ir aukotojų ištvėringumas! Labai šilti ir visu nuosirdumu bei Vasario gimnazijos atjautimu dvelkia buvo ir čekių persiuntimo laišakai.

Nepaisant, kad nuo Kalėdų nebuvo tikro gimnazijos sekretoriaus, platesnių bei išsamių laiškų būrelių vadovams ir atskiriems aukotojams per šį laikotarpį buvo parašyta 87. Viso kitais trumpesniais pasiūsta į užsienį 243 laišakai ir 842 padėkos lapai.

Kaip iš metinio Vasario 16-sios gimnazijos balanso matyti, būreliai ir atskiri aukotojai užjūryje yra atsiuntę 133,408.33 DM. Šalia šios būrelių ir aukotojų piniginės paramos didele pagalba teikia gimnazijai ir Balfo produktų siuntos.

As čia neminėsiu pašalpų ir pajamų gimnazijai iš kitų šaltinių. Tai yra smulkiai pateikta gimnazijos atskirame metiniame balanse. Iš jo matyti, kad

gimnazijai šie metai materialiniu atžvilgiu buvo labai palaimingi. Nebuvo sunkumų pragyvenimui, bet vokiečių įstaigų suteiktos pagalbos dėka atremontuotos beveik visos gyvenamųjų rūmų patalpos, papildyti kambarių baldai, pagerintas apšvietimas, aprūpintos visos klasės gautais iš vokiečių įstaigų mokykliniais baldais.

Bonnos Pabėgėlių Ministerijos dėka, praturtintas fizikos

kabinetas ir įgyta bibliotekai naujų knygų.

Baigdamas šį metinį informacinį pranešimą, norėčiau pareikšti dar keletą minčių, liečiančių Vasario 16-sios gimnazijos svarbiausių paskirtį ir ateities galimybes. Svarbiausias, mano manymu, šios gimnazijos uždavinys — ugdyti tremtyje augančios lietuvių jaunuomenės krikšč.

(Tęsinys 3-me psl.)

Sveikina visus klientus ir draugus Kalėdų ir Naujųjų Metų proga

**PETRAS M. STANKOVIČIUS**  
REAL ESTATE ir INSURANCE BROKERIS

714 West 31st Street Tel.: DA 6-2793



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo klientams, draugams ir pažįstamiems

**LEONARDO ERINGIO**

Texaco Service Station

1953 West 67th Street  
(Prie 67th ir Damen gatvių kampo)  
Tel.: GRovehill 6-9810



Sveikiname visus savo draugus, kaimynus ir ir pažįstamus ir linkime linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų

**Antanas ir Genovaitė Milauckai**

7900 W. 111th St. — Palos Hills, Worth, Ill.  
Tel.: GIBson 8-4567



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo klientams ir draugams linki

**VALGYKLA "G A I V A"**

Aleksas ir Felicija Shviragai, Sav.

3206 So. Halsted St. Tel. DANube 6-9299

**LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ**

Naujų Metų linkime savo klientams, draugams ir pažįstamiems

**GINTARAS RESTAURANT**

MARIA IR JUOZAS ROCKAI, Sav.

2151 W. CERMAK RD. Tel.: VI 7-8179

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

**EAGLE RESTAURANT**

EVA POVILAITIS

SKANUS LIETUVISKI VALGIAI, UŽKANDOS

1743 So. Halsted St. Tel.: CANal 6-8456

**LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ**  
linkiu visiems savo draugams ir pažįstamiems



**MICHAEL KIRAS**  
Chicago, Ill.



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

**WESTWOOD LIQUOR STORE**

Rinktiniai vynai, likeriai ir alus  
ALEX SIMKUNAS, Jonišketis

2441 West 69th Street PROspect 6-5951

... GREETINGS ...

**LAWDALE SAVINGS & LOAN ASS'N.**

3205-07 W. Cermak Road Phone 522-1711

OFFICERS and DIRECTORS:

- JOSEPH J. JANDA, President
- JOSEPH J. HOUDA, Vice Pres. and Manager
- MILDRED R. JANDA, Auditor—Secretary
- GEO. P. KIRCHMAN, Ass't Sec'y & Ass't Treas.
- JAMES KARNIK,
- SIDNEY J. KECLEK — Directors.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems lietuviams linki

**ECONOMY MEAT MARKET**

MARIE IR KLEMENSAS NORKUS

2033 So. Halsted St. Tel.: CANal 6-9597

## ATSIMINIMAI IS BASTYMOSE PER PIRMAJĄ PASAULINĮ KARĄ

Pirmam pasauliniam karui prasidėjus ir Rusijos caro kariuomenės divizionams veik be jokio pasipriešinimo iki Mozūrų Ežerų atžygiavus, čia jas pasitiko vokiečių generolo Hindenburg vadovaujama armija ir nebeleido tolyn brūntis į Vokietiją. Rusų generolai su savo atžygiavusiomis divizionomis bandė prasimušti pro vokiečių liniją, bet tai jiems nepavyko. Daug, daug šimtų ruskelių ir nemažai lietuvių tų ežerų klampynėse liko amžinai gulėti, o kuriems

po bausios ir kruvinos kovos pasisekė dar gyviems išlikti, tai tie paskubomis traukėsi atgal. Kauno link ir tik pasiekę miškus sustojo.

Tada aš gyvenau pas savo motutę Pilviškuose, vadinas, pačiame fronto priešakyje. Vokiečiai, iš savo žemės rusus išvižgiavusiomis divizionomis bandė prasimušti pro vokiečių liniją, bet tai jiems nepavyko. Daug, daug šimtų ruskelių ir nemažai lietuvių tų ežerų klampynėse liko amžinai gulėti, o kuriems

ma, atsilygindavo ir vokiečiai. Tokioj padėtyje gyvenimas pasidarė neįmanomas, ir jaunam esant net pavojingas... Tad nutariu geriau iš miestelio pasitraukti į kaimą.

Atvykęs į kaimą netoli Bagotokio padėtyje gyvenimas pasidarė neįmanomas, ir jaunam esant net pavojingas... Tad nutariu geriau iš miestelio pasitraukti į kaimą.

riems žmonėms nurodant kryptį ir pernakinant, po septynių dienų laimingai pasiekiau Braziukų kaimą.

Atvykęs kaiman, gavau pas vieną malonų ūkininką nakvynę, o po dviejų dienų poilsio, sekmadienį, kai jis su šeima važiuojo į Višakio Rūdą bažnyčion, pasimelsti, tai ir mane paėmė kartu ir nurodė, kaip aš galėsiu į aną Nemuno pusę nusigauti. Mat, sekmadieniais rusai dar leido žmonėms keltu naudotis, tad bažnyčioj pamaldoms pasibaigus ir žmonėms grįžtant namo, įsimačiau į jų tarpą ir 10 kapeikų keltininkui sumokėjęs, atsidūriau užnemunėje.

Namelyje prie šiltos krosnies susėdė ir karšči arbatą su barmuoną begirkšnodami dar plačiau ir aiškiau išsikalbėjome. Jis man papasakojo, kad jis girdėjęs iš savo draugų, jog Vilniuje jau susitvėręs Lietuvių Komitetą pasibėgėliams šelpiti, ir išėdamas pas savo kaimyną, patarė man ten kreiptis.

Rytą atsikėles norėjau paklausti adreso, bet šeimininkas jau buvo išvažiavęs uždarbiauti. Bandžiau pasiteirauti pas šeimininkę, bet ji menkai mokėjo lietuviškai ir pasakė lenkiškai: "ja nevem, čeba sukac". Na tai išėjęs į miestą ir pradėjau nuo 8-tos val. ryto iki vėlybo vakaro "šukac" — ieškoti. Kur tik klausiau, visur atsakydavo: "nežinau", o kiti aiškino, kad jie pirmą kartą apie tai girdi. Buvau bepradėdas abejoti to vežiko pasakymu ir norėjau jau grįžti. Tuo momentu sutikau vieną dvasiškį, ir jis parodė pirštu į antro namo duris, nusiskubino šaligatviu, kur jam reikėjo.

Įėjęs į koridorį, pasibėdžiau į pirmas duris ir įėjau vidun. Antrame kambaryje sėdėjo už stalo vyras ir skaitė laikraštį, o toliau, prie kito stalo, sėdėjo moteriškė ir kažką rašė. Vyrškis, padėjęs laikraštį į šalį, paklausė, kokių reikalų aš čia atėjau ir, daug neklausinėjęs, išrašė raštelį ir paaiškino, kad turiu eiti į Antkainio vasarnamius ir ten susirasti prieglaudų vedėją.

(Tęsinys 4-mė pusl.)

### VASARIO 16 . . .

(Atkelta iš 2-ro pusl.)

čioniškai tautinį įsisąmoninimą, išmokyti juos gerai lietuvių kalbos, supažindinti juos plačiai su Lietuvos istorija, giliai įdiegti į jų širdis tėvų kalbos meilę ir ištikimybę gimtajai žemei. Ne tiek svarbu yra pagaminti daugiau akademikų, kas taip pat neapleistina, kiek išleisti kuo didžiausias skaičius susipratusių lietuvių, kad ir ne visai baigusiu gimnazija. Reikia kelti mokslo pažangumą, kiek jis yra esamomis jėgomis įmanomas, bet reikia turėti kantrumo ir duoti mažiau sugebantiems galimybes baigti tiek klasių, kiek jie išgali. Nereikia, mano manymu, per daug aimanuoti, jei mažas skaičius baigia gimnaziją ir įgyja brandos atestatus. Dėl didesnio ar mažesnio skaičiaus abiturientų mūsų gimnazija nenustoja savo gyvavimo prasmės. Reikia stengtis ir džiaugtis, jei per ją pereis kuo daugiausia lietuviško jaunimo. Jei norima padidinti skaičius abiturientų, tai reikia stengtis sudaryti stipendijų fondą studentams remti. Tai paskatintų didesni skaičių moksleivių stengtis baigti gimnaziją ir įgyti brandos atestatą. Kiti pasitraukia anksčiau iš gimnazijos, nes nenumato galimybes dėl lėšų stokos pasiekti universitetą.

Dėl gimnazijos ateities neatrodo, kad reiktų būkštauti. Atrodo, kad kandidatų į gimnaziją dar ilgam laikui netrūks. Reikia tik daugiau skatinti tėvus siųsti į ją savo vaikus. Medžiaginė buklė gerėja, nes ateityje tikimasi dar daugiau gauti paramos iš vokiečių įstaigų. Naujų rūmų klasėms statyti reikalingos lėšos beveik pilnai garantuotos. Pastatius šiuos rūmus, daugiau tėvų panorės leisti į šią gimnaziją savo vaikus.

Turint tai visa galvoje, perankstyvi yra pasirodžiusieji spaudoje šios gimnazijos reformos svarstymai. Viena, tuo tarpu tai nėra realu, o antra, joks ir geriausiai sutvarkytas internatas su vokiečių gimnazijos lankymu neduos to, ką duoda Vasario 16 gimnazija dabartinėje formoje. Mums reikalinga ne vien jaunuomenės elita ugdyti, bet kuo daugiausia lietuviškoje dvasioje išugdyti jaunimo, kuris būtų atsparus gyvenamojo krašto asimiliavimosi įtakai.

Prof. Dr. L. Gronis, direktorius

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir klientams linki

**VIKTORAS KOŽICA**

Gazolino stotis ir automobilių taisymo dirbtuvė  
**SHELL BENZINAS**

Kampas 58-tos ir S. Western. Tel. PR 8-9533

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams



**JULIUS KUZAS**

WHOLESALE MEAT DISTRIBUTOR

6840 S. Artesian Ave. WALbrook 5-8744

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ

Naujųjų Metų linki savo kostumeriams ir draugams



**WEST SIDE EXPRESS**

W. FABIONAS, Sav.

Pristato pečiams alyvą, anglis ir perkrausto baldus

2146 So. Hoyne Avenue

Chicago 8, Ill.

Tel.: VI 7-7097



Best Wishes

To  
All Our Friends  
For  
A Merry Christmas  
And  
Happy New Year!

**ST. PAUL FEDERAL SAVINGS**  
FRANK P. KOSMACH, President

6700 West North Ave.

Chicago 35, Ill.

**GARSINKITĖS NAUJIENOSE**

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — FRIDAY, DECEMBER 22, 1961

Harry Seigan šeima ir visi krautuvės tarnautojai linki visiems draugams ir klientams Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų

**SEIGAN CO.**

VYRŲ RŪBŲ KRAUTUVĖ  
Visi pardavėjai kalba lietuviškai

4630 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.  
Telef. YArds 7-1272



Noširdūs linkėjimai

LINKSMŲ KALEDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ 1962 METŲ VISIEMS LIETUVIAMS

**CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ**

**DRAUGIJA**

VALDYBA IR VISI NARIAI

MERRY CHRISTMAS



**ADVANCE SAVINGS**  
and Loan Association

4353 SO. ARCHER AVE.

CHICAGO 32, ILL.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų savo klientams ir visiems draugams linki



**CLUB ALDONA LIQUORS**

ANTANAS IR A. ALDONA LAURINAČIAI, Sav.

4358 So. Western Ave.

Phone VI 7-0970

Daug džiaugsmo Kalėdų šventėse ir laimės Naujuosiuose 1962 Metuose visiems savo klientams ir lietuviams linki

**"DELTA"**

ALEKSAS URBONAS,  
SAVININKAS

1714 W. 46th St.

Tel.: B1shop 7-9728

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams bei pažįstamiems

**F. G. LUCAS and COMPANY**  
REAL ESTATE

4108 Archer Avenue

Tel.: LA 3-5107

Linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems kostumeriams ir draugams

**ROYAL BLUE STORE**

A. VALAVICIUS, A. ČEPENAS, K. BRENCIUS

4359 S. Campbell Ave.

Chicago 32, Ill.

Tel. BI 7-9475

## ATSIMINIMAI . . .

(Atkelta iš 3-čio ps.)

Perėjus Antakalnį ir atsidūręs vasarnamių kvartale, pamačiau prie vieno namo stovintį vežimą šiaudų kulių prikraudą, tad, pagreitines žingsnius ten ir įsmukau. Butan įėjus paklausiau ten buvusios jaunos išvaizdos moteris, kur galėčiau rasti prie-

glaudų vedėją? Moteris nusisypsojusi pareiškė: "patropijai". Tai išgirdęs, žemai nusilenkiau ir padaviau raštelį. Permetus akimis raštelį ir mane, liepė vienam iš ten buvusių vyriškių dar vieną šiaudų kulių butan įnešti ir išleidama pasakė, kad rytoj su tais vyrais kartu ateičiau į sandėlį paimti maisto.

Tame bute buvo jau apsigyvenę du vyrai ir viena senyva

moteris, dėdiene vadinama. Ir taip pamažu pradėjau Vilniuje — Lietuvos sostinėje — pabėgėlio gyvenimą...

Po keleto neįtikėtinai nuobodaus gyvenimo dienų, kai nuėjau atsiimti dienos davinio, prieglaudos vedėja paklausė, ar aš moku rašyti, ir paprašiusi padėti suregistruoti po vasarnamius išsimėčiusius pabėgėlius, įteikė pluoštą tam tikslui atspausdintų blankų. Kitą dieną riebios žirnių sriubos, dėdienės išvirtos, dubenėlių iššveitės ir dar priedo dešros gabalą su duona sudorojė, pasileidau į miškelyje esančius vasarnamius pabėgėlių registruoti. Suregistruoti ne ilgai truko, nes tuo tarpu nedaug jų tebuvo. Bet vėliau kasdien vis daugėjo ir daugėjo ir, kur tik buvo vietos, talpino. Mūsų bute irgi dar 5 naujus atbėgėlius apgyvendino.

Nuobodu be darbo būti ir ant šiaudų kulių voliotis, tai pradėjau darbo ieškoti. Neilgai ieškojė, gavau vienoje mažutėje įmonėje šiojį tokį darbėlį. Gavus darbėlį truputį gyvenimo sąlygos pagerėjo ir nebebuvo taip nuobodu.

Ir taip bedirbant ir gautas už darbą kapeikas betaupant pradėjo žiema ir atėjo miela vasara. Vieną rytą nuėjus darbovietėn, sužinojau, jog pasklido po miestą gandas, kad vokiečiai Kauno krepastis-tvirtovės užėmė ir veržiasi į šią Nemuno pusę. Gandams plintant pasidarė ir Vilniuje neramu ir kilo panika.

Gandams pasitvirtinus ir kuriam laikui praėjus, kai kurios įmonės bei įstaigos pradėjo darbininkus atleidinėti ir įmones likviduoti, kas sukėlė dar didesnio neramumo ir pabėgėlių tarpė. Kurie turėjo pinigų, pradėjo išvažinėti Rusijos gilumon. Aš dar kenčiau ir nesiskubinau Vilniaus apleisti. Bet vėliau, pradėjus komendantūrai leidimus ir velti bilietus išdavinėti, ir aš, gavęs bilietą, išvažiavau į Petrogradą.

Atvykus Petrogradan ir traukiniui Nikolajaus Stotyje sustojus, pasitiko mane keli vyrai su baltais raiškiais ant rankovių ir nugabeno į kažkokį namą, prieglauda vadinama. Name buvo jau keletas vyrų ir moterų su mažais vaikais. Apsigyvenus naujoji aplinkumoj teko ir su naujais vargais bei bėdomis susidurti ir taip pat, kaip Vilniuj, šiaudų kulių ant grindų pasitėsus, miegoti. Kuriam laikui prastinkus ir daugybei — anot rusų — biežencų privažiavus, komitetas įsteigė daugiau prieglaudų ir mokiniams bendrabučių. Kadangi aš buvau mokinys, tai ir mane bendrabutin perkėlė.

Bendrabutyje gyvenimo sąlygos palyginant su prieglaudos gyvenimu buvo geresnės ir linksmesnės. Mokiniai, prisipirkę gitarų, balalaidžių ir kitokių muzikos instrumentų, ruošdavo koncertus ir linksmino save ir kitus. Kartais tų koncertų ir linksnumų būdavo net ir perdaug. Didesnį dalį bendrabučio gyventojų sudarė profesoriaus Purėno kursų klausytojai, o antroje dalyje — gimnazijų mokiniai ir universiteto lankytojai. Bendrabuty begyvendamas susipažinau su Petru Vaičiūnu ir kiais studentais. P. Vaičiūnas redagavo ir leido kalendorių, o aš kaip jo pagalbininkas, paruoštas spausdinimui dalis nešdavau cenzoriui — p. Volterui patinkinti, ar nėra ko nors parašyta prieš jo didenybę — carą. Bendrabutin atėdavau kartais K. Škirpa, Kumpis ir kiti aukštesnių semestrų studentai, kurių pavardžių nebeprisimenu.

Būdingi sutapimai. Tada bėgome nuo vokiečių ir slėpėmės nuo karo andros pas rusus. O vos tik keliems metams praėjus ir galima sakyti, dar karo andros padarytomis žaidzoms neužgijus, kilo vėl karas, ir teko šį kartą trauktis bei bėgti nuo rusų, bolševikais vadinamų, ir slėptis nuo dar baisesnės karo andros Vokietijoje. Vokietija — ne tėvynė. Kai karo ginklai nustojo žvangėję, pasklidome



kaip lapai nuo medžio atspalidavę po visą platųjį pasaulį. O kas žino, kaip bus ir kur reiks slėptis trečiam pasauliniam kasui užsiliepsnojus?

Petrograde begyvenant susilabavo mano sveikata, ir teko kreiptis į gydytoją. Gydytojas nuodugnai mane apžiūrėjęs ir išklause, patarė man vykti į Krymą, Lietuvių Sanatorijon, sveikatai pataisyti. Patarimo išklause nusiminiau ir paklausiau, ar jau taip bloga, kad turiu ten vykti? Jis man paaiškino, kad Petrogrado drėgnas ir šaltas oras gali man dar daugiau pakenkti ir todėl jis pataria man iš čia išvykti. Po nelabai malonios žinios kitą dieną kreipiausi į Lietuvių Komiteto įstaigą tam reikalui dokumentų gauti. Gavęs dokumentus ir reikalus susitvarkęs po poros dienų leidusi į tolimą ir nežinomą kelionę.

Traukininį lipus ir ilgai nelaukus garvežys žviegtelėjo porą kartų ir, garą į šalis purkšdamas, pradėjo: mes privysim, mes privysim, mes... Ir taip bekartodamas savo monotonišką dainelę tempė ir tempė mus, keleivius, trumpam sustodamas stotyse, iki attempė į Simferopolio miestą.

Simferopolyje teko traukinį apleisti ir ieškoti kito būdo tolimesnei kelionei. Turgavietėje susiradau vežimą, dilžanau vadinamą, kuriame jau keletas keleivių sėdėjo ir laukė, kada jis pajudės iš vietos. Neilgai laukus, 4 val. po pietų dilžanas, dviejų arklų tempiamas pajudėjo, ir mes išvažiavome į keliją ir bent kiek pavaziavę pradėjome kopti aukštyn į kalnus. Kelionė per kalnus ir tarpukalnė vingiuotumėlygiu keliu ir dar nakties metu buvo neįjauki ir kėlė baimės, kad dilžanas nudardės tarpukalnėn, bet mūsų laimei nieko blogo neįvyko, ir 8 val. ryto nusileidome žemyn į Jaltą.

Jaltoj, išlipęs iš dilžano, arba aiškiau sakant iš didelio čigoniško vežimo, užsukau į čia pat netoliese buvusią arbatinę. Arbatinėje pasitiprinęs nusisamdžiau vežiką ir po pusvalandžio kalnan važiavimo pasiekiau sanatoriją.

Sanatorijoj mane pasitiko Dr. A. Sketerio žmona ir supažindino su savo vyru. Doktoras, apžiūrėjęs mane, pareiškė, kad nieko tokio baisaus nėra, tik reikės porą savačių ramiai lovoj pagulėti, o vėliau galėsiu ir sode lin išėiti pasėdėti. Po nuoširdaus pasikalbėjimo gavau kambarį ir nusirengęs įsitiesiau minkštoje lovoje. Kitoje lovoje jau gulėjo vienas ligonis, prieš porą dienų čia atvykęs. Jis buvo linksmo būdo ir didelis visokių anekdotų pasakojus, tai bejuokaujant ir besiklausant jo anekdotų nei nepajutau, kaip tos dvi savaitės prabėgo.

Sanatorijos šeimininkė bei sočių valgių gamintoja buvo ponina Didžiulienė, o daktaro žmona — jos dukra. Mama ir dukra buvo paslaugios ir rūpestingos. Būdavo, kam nors iš ligonių smarkiau sukusėjus, tuoj ir atėdavu su vaistais, o jei kas

rimtesnio, tai ir daktarą pakviesdavo. Tais metais Jaltoje gyveno ir p. Didžiulienės duklė — Vanda (Mickevičiaus-Kapsuko gera pažįstama ir draugė). Kai kada ir ji atsilankydavo sanatorijoje, pasižiūrėti.

Po kurio laiko, Dr. Sketeriui rimtai susirgus ir išvažiavus Maskvon ligoninėn, jo vieton komitetas paskyrė Dr. Mikelėną. Bet jis buvo toli gražu ne toks rūpestingas ir paslaugus, kaip gyd. Sketeris. Jis apsigyveno atskirai ir tik atėdavu čia ligonių pasižiūrėti bei vizituoti.

Sustiprėjus sveikatai išėdavau miestan ir po pietų užsukdavau į gražutį miesto sodą muzikos pasiklausyti. Jaltos miestas ir apylinkės idomos ir gražios. Iš pietų pusės skalauja bei daužo krantus Juodųjų marių bangos, iš vakarų šono supa miestą nepaprastai aukštas kalniai. Vienoje kalno tarpukalnėje yra krioklys, kuriuo grožisi lankytojai, ypač, kai saulė jį apšviečia.

Sanatorijon buvo vieną kartą atvykęs ir kun. Tumas-Vaižgantas, pasižiūrėti, kaip čia gyvenama ir tvarkomasi. Išvykdamas, tarp kitko jis man palinkėjo sustiprinus sveikatą grįžti Lietuvon ir priminė, kad Lietuva bus laisva. Tiesa, jo žodžiai pasitvirtino ir Lietuva buvo laisva, tik neilgam...

Begyvenant Jaltoje teko pergyventi ir Rusijos revoliuciją. Dėl ko revoliucija kilo ir kas jai vadovavo — visiems žinoma ir daug kartų buvo Naujienose aprašoma. Aš tik noriu paminėti, kaip Jaltoje ji vyko.

Bolševikams Kryme įsigalėjus, žmonės plovėsi, skerdėsi vienas kitą, lyg iš proto įsikraustė. Bolševikai šaudė ir plovė kerenskininkus, kerenskininkai — bolševikus, o caro šalininkai — abejus. Prisišaudė, prisiplovo, užkasdavo lavonus, kur kam buvo arčiau ar geriau, ir vėl pradėdavo skerdynes iš naujo. Ne mažą negyvųjų teko ir marioms. Marių bangos, lyg nenorėdamos lavonus išmesdavo į krantą, o lavonai, bangoms traukiantis į marias, risdavos paskui. Ir taip kartojosi iki lavonai sumirkdavo ar marių gyvūnai juos suėsdavo. Jei nebūtų laiku vokiečių kariuomenė Kryman atėjus, tai Krymo pusiasalyje nebėdavo būtų gyvųjų tebelikę...

Vokiečiams griežtą tvarką įvedus žmonių skerdynės pasiliovė ir pasidarė ramesnis gyvenimas. Tik visa bėda su maistu buvo, nes tokioje suirutėje niekas iš toliau neatgabeno ir negalėjo atgabenti. Žmonės, eidami prie parduotuvių, dainuodavo: niečo nepolučiš, durakom domoj poideš (nieko negausi, namo pareisi, kaip durnius).

Keletui savačių praėjus ir, kaip minėjau, gyvenimui apriimus, gavęs iš vokiečių komendantūros leidimą, kartu su savo motute, kuri čia buvo anksčiau iš žemutinio Naugardo atvykus, išvažiavau iš Jaltos tos pačios rūšies dilžanau ir paskiau traukiniu į mielą Lietuvą.

J. Kapsas

SKAITYK KASDIEN  
**NAUJIENAS**  
IR TEMYK SKILTIS  
Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas sužinoti tikrai per  
**NAUJIENAS**

Linksmų Šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų linkiu visiems savo kostumeriams ir draugams

**LIETUVIŠKA UŽEIGA**  
PETRAS MENKELIUNAS, Savininkas

Pigiau kaip kitur! — Geriau kaip visur!  
Jūsų malonumui — degtinė, vynas, alus ir užkandžiai

3564 So. Halsted St.

Tel. VI 7-9459

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

**BUTVILAS PRESS**

MR. ir MRS. GEORGE BUTVILAS

911 WEST 19th PLACE, CHICAGO 8, ILL.  
Phone: CAmal 6-1041

Spausdiname knygas, brošiūras, programas ir kitus prekybinius raštus.



**ROOSEVELT FURNITURE BENDROVĖ**

2310 W. Roosevelt Road SEeley 3-4711

Sveikina visus savo kostumerius, esančius ir būsimus ir linki visiems linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų NAUJŪJŲ METŲ

Roosevelt Furniture Bendrovės Direktorai:  
FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS,  
FRANK LANGVIS IR VISAS ŠTABAS.



LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŪJŲ METŲ linkime visiems savo draugams ir pažįstamiems

**ANNS TAVERN**

MRS. ANN SEGDA, Sav.  
PACKAGE GOODS AND LIQUORS

827 West 33rd Street Tel.: LA 3-4349

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų

VISIEMS CHICAGOS LIETUVIAMS LINKI



**LEONARD BUKAUSKAS**

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

10821 So. Michigan Avenue  
Phone CO 4-2228.



Malonaus džiaugsmo Kalėdų šventėse ir geresnės sėkmės Naujuosiuose 1962 Metuose visiems savo klientams ir draugams linki

**VALERIJONAS ŠIMKUS**  
Generalinis kontraktorius

2618 W. 71st Street, Chicago 29, Ill.  
Tel. PProspect 8-4268 ir 69



LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŪJŲ METŲ VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

**SHIMKUS DRUGS**  
FRANK A. SHIMKUS, R. Ph. G.

3301 So. Halsted Street Chicago, Ill.  
Phone: LAfayette 3-8863

LINKSMŲ ŠVENTŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŪJŲ METŲ LINKI JUMS



**P. and G. Texaco Service Station**

7001 So. Western Ave. PProspect 8-9609

PETRAS PIŠNYS

GOTFRIDAS GRABYS



Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo kostumeriams ir draugams linki

**ANTANAS VILIMAS**

PERKRAUSTYMAI ARTI IR TOLIMŲ DISTANCIJŲ

3415 So. Lituanica Avenue  
CHICAGO, ILLINOIS  
Tel.: FFrontier 6-1882

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

## ZYGIS PRIEŠ "DYKADUONIUS"

Sovietų spauda dabartiniu metu skiria daug dėmesio "dykaduoniams". Laikraščiai pradėjo plačią kampaniją, reikalaujanti žygio prieš "dykaduonius". Po KPSS naujos programos projekto paskelbimo ši kampanija staugaa paastrėjo. Sovietų spauda

žiūri į "dykaduonių" problemą, kaip į vieną iš svarbiausių visuomenėje prisiviso tiek daug "dykaduonių", kad jie sugebėjo stabdyti visos visuomenės judėjimą ir virto viena iš svarbiausių problemų?

sėkmingai stabdo "beklasinės visuomenės" artėjimą į komunizmą. Kaip gi galėjo įvykti, kad beklasinėje socialistinėje visuomenėje prisiviso tiek daug "dykaduonių", kad jie sugebėjo stabdyti visos visuomenės judėjimą ir virto viena iš svarbiausių problemų?

Šis nesupratimas išaiškintas "Izvestijų" š. m. rugsėjo 3 d. numeryje I. Samarskio komentaruose apie straipsnį "Kvepiantieji pinigai". Paaiškėjo, kad "dykaduonių" eiles papildė nauji kontingentai "dykaduonių" sąvokos pakeitimo sąskaiton. Partijos naujos programos šviesoj senoji "dykaduonių" sąvoka, pasenusi ir primityvi, nesiderina su "komunizmo statytojo moralės kodeksu", sutrauktu partijos programos antrosios dalies, penktojo skyriaus pirmame punkte. Aiškumo dėliai čia duodame ištrauką iš atitinkamų šio kodekso straipsnių. Komunizmo statytojo moralės kodeksas skelbia šitokius dorovės principus:

"Ištikimumas komunizmui, socialistinės tėvynės ir socialistinių kraštų meilė; sąžiningas darbas visuomenės labui; kiekvieno rūpinimasis visuomeninio turto didinimu ir taupymu; kilnus visuomeninių pareigų supratimas; visuomenės interesų pažaidimo netoleravimas". Žmogus, kaip savaranki asmenybė su asmeniškais interesais, siekiais ir rūpesčiais, iškrito iš komunistų moralės kodekso. Toks žmogus iš ten "oficialiai" išmestas — jo asmeniškai interesai pakeisti beasmeninės visuomenės interesais. Valdanti partiejų gauja slepiasi po tos beasmeninės visuomenės skraistę. Kas tik rūpinasi savo interesais ir savimi, pažeidžia šį "moralės kodeksą" ir gali būti apšauktas "dykaduoniu". Ir "Izvestijos" jau talko šią "dykaduonių" definiciją: sovietiniai žmonės iš "besąlyginiai ištikimų partijai ir vyriausybei" virsta "dykaduoniais".

Toliau: "Mes dažnai per daug primityviai suprantame žodį dykaduonis. Mes manome, kad dykaduonis — tai žmogus, kuris nedirba. Bet reikia pažūrėti giliau. Ką reiškia nedirba? Sėdi namie ant pečiaus? Bet šitokių nedaug, galima pasakyti, kad jų visai nėra. Tinginių pantis — čia gyvenimiška sąvoka. Ir padorus žmogus gali būti tinginys iš prigimties. O dykaduonis kartais dirba išsijuosęs ir susiėjęs. Bet toli gražu nevisada visuomenės labui: jis dirba savo kišenės ir pilvo labui".

"Dykaduonis turi daug veidų, ir jau laikas išmokti pažinti jį, kokią kaukę jis bebūtų užsidėjęs. Jei iki šiol mes tik gynėmės nuo jų, tai dabar jau laikas pradėti lemiamą žygį". Viskas aišku. Kas rūpinasi savim, stengiasi nors kiek palengvinti nepakenciamą gyvenimą, tas "dykaduonis", prieš tą reikia pradėti puolimą.

Į žygį prieš dykaduonius šaukia ir "Izvestijų" specialaus korespondento Agranovskio straipsnis, išspausdintas rugsėjo 17 d. numeryje. Agranovskis vaizduoja "pasenusios" moralės žmones: "Kiekvienas rūpinasi savimi". Šitokie žmonės neatiduoda valstybei visko, ką galėtų duoti, o šiek tiek pasilieka sau asmeniškai. Jie dirba nei per daug gerai, nei per daug blogai kolūkiuose, valstybiniuose ūkiuose arba įmonėse; jie šiek tiek dar užsidirba "privaciai", šiek tiek nukniaukia iš valstybės. Norėdami nors truputį pagerinti savo asmenišką gyvenimo sąlygas, žmonės griebiasi visokias gudybių. Pasak autoriaus valdžios atstovai Sibire „rado tankioje girioje daug saulėgrąžų plantacijų". Tos plantacijos buvo "slaptos", t. y. niekur neužregistruotos. Žmonės sėja saulėgrąžas tikrai ne dėl to, kad neturi ką veikti, o dėl to, kad neturi ko valgyti.

Žmonių rūpinimasis savimi Agranovskis vadina "vilku morale", o tos moralės šalininkus — vilkais, su kuriais reikia ir ko-



voti, kaip su tikrais vilkais. Na, šitų "vilku" tarp komunizmo statytojų prisiviso tiek daug, kad jų "vilkinė moralė" virto baubu partiniams moralistams ir ideologams. Pats autorius tai pripažįsta ir atvirai sušunka: "Kokia ji baisi, ta vilkų moralė!" O išvada? Autoriaus manymu išvada labai aiški:

"Gyvenimo logika anksčiau ar vėliau priverčia šitokius vilkinius žmones susidurti su visuomene. Jie, atrodo, nieko neuzkabina, bet gyvenimas taip jau sutvarkytas, kad vieną gatvę dvi moralės negali sugyventi". Kas dėl susidūrimų su visuomene, tai čia seniai žinomas, įprastas partinis melas, o kad vilkinė moralė susiduria ir ateityje susidurs su valdžia — tai tiesa, nes dvi moralės iš tikrųjų negali sugyventi toje pačioje gatvėje. Komunizmas negali sugyventi su nieku, kas nors truputį jam prieštarauja: jis spaudžia ir smaugia visus, kas drįsta su juo nesutikti.

Prieš pradėdamas spausti ir smaugti komunizmas varo į sceną argunovskius, isteriškai klykiančius: "Vilkai kenkia žmonėms, bet žmonės kantrūs. Todėl vilkai įgyja drąsos ir aktyvumo. Savininkai pradeda bylinėtis, girtuokliai — kelti triukšmą, savanaudžiai — vogti". Viskas panašiai vyko ir kolektyvizacijos laikais, kai komunistai triukšmingai reikėdami pasipiktinimą buožėmis, spaudė

ir smaugė kaimiečius. Kyla klausimas: kasgi iš tikrųjų vilkai ir kas — žmonės? Žmonės įsidrąsino, suaktyvėjo, emė daug griežčiau kalbėti apie savo interesus ir juos atkakliau ginti. Savininkai nenori netekti nuosavybės — kad ir nestambios — ir gina ją. Geria žmonės iš vargo — kartaus socialistinio vargo. O ką blaivas galvoja, tai girtas pasako... ir įvykdo. Vagia žmonės iš skurdo, nepabalgiamo, nuolatinio socialistinio skurdo. Vagia ir iš valstybės. Vagia pagal Lenino formulę: "Grobk tai, ko kiti prisigrobė!" Vagia labai gerai suprastami, kad ima tai, kas jiems priklauso, ką iš jų buvo išplėšus valstybė.

"Izvestijų" rugsėjo 3 d. numeryje tema "savo ir mūsų" rašo laikraščio bendradarbis E. Garina. Ją jaudina ir piktna žmonių "privaciai savinikiškos" psichologijos gajumas ir komunistinio auklėjimo bejėgiškumas. Moko žmogų, auklėja, "kala jam į galvą, šaukia pakilti ir dvasios viršūnes, o jis, lyg nesuprasdamas šitos kalbos, gyvena pagal savo dievo įsakymus. Kas jam įkalė tuos įsakymus, ir kodėl jie tvirtesni už komunistinį mokslą? Kodėl šitoks žmogus nesizavi puikiomis knygomis, kodėl jo neįaudina ir nepagauna kilniūs draugų įsitikinimai ir taurus aistringumas?" Žinoma, draugų iš agitpropo. Pati iškėlus šiuos kardinalinius klausimus E. Garina ir juos neatsako. Ir aišku, kodėl: ner ko atsakyti. Užut atsakius, ji ragina "geriausiąją visuomenės dalį", t. y. komunistus, paveikti "nesusipratėlius" asmenišką pavyzdžio galia.

Apie "asmenišką pavyzdžio galia" rašo ir kiti Sovietų autoriai. B. Surkovo fejetone ("Izvestijos", rugs. 4 d., Maskvos vakarinė laida) pavaizduota komunistų. Tadžikistano respublikos vadų, "asmenišką pavyzdžio galia". "Tadžikistano finansų

ministeris Alikulas Alijevas valdžios išdo pinigais pasistatė pilį, įsiveisė pasakišką sodą, apitvėrė jį siena, o virš vartų prikėlė pasagą — laimės simbolį. Už visa tai Alijevas gavo papeikimą. Su tuo papeikimu jis ramiausiai gyveno pilyje ir prasigyveno naujų pastatų. Papeikimas, taigi, buvo su gražiu prie-

du". Dirbantiesiems alijevai stato šviesių ateitį, o sau kius namus dabartyje. Dirbantiesiems už smulkius vagystes tupdo į kalėjimus, o alijevam už šimtą tūkstančių vogimą papeikimą. Su tuo papeikimu jis ramiausiai gyveno pilyje ir prasigyveno naujų pastatų. Papeikimas, taigi, buvo su gražiu prie-

(Tęsimas 6-me pusl.)

LINKSMŲ SV. KALĖDŲ SVENČIŲ  
IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ LINKI

### VACYS MOTOR SALES

6516 So. Western Ave. Chicago 36, Ill.  
Tel. WA 5-5121

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linki visiems savo klientams,  
draugams ir pažįstamiems

### LIETUVIŲ KLUBAS

TAVERNOS SAVININKĖ MRS. KUNIGUNDA  
3139 SO. HALSTED ST. Tel.: 225-1168

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linkime visiems savo  
klientams ir draugams

### TOWN OF LAKE BAKERY

Kepa ruginę lietuvišką duoną ir kitus kepsnius  
4622 SO. MARSHFIELD AVE. — Tel. FR 6-4622

### JUOZAS IR SŪNUS NAJOKAIČIAI

su šeimomis linki visiems savo draugams,  
buvusiems ir būsimiems klientams

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

### BALDŲ IR PIANINŲ PERKRAUSTYMAS

2022 West 69th Street Chicago 36, Illinois  
Tel.: WALbrook 5-9209

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linkiu visiems savo klientams,  
draugams ir pažįstamiems

### A. KAIRYS REAL ESTATE

2501 West 69 Street Tel.: 436-5151

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linki savo klientams, draugams ir  
pažįstamiems



### BRIGHTON BAKERY

JADVYGA IR FELIKSAS MACKEVICIAI  
Savininkai

Telef.: Virginia 7-1250

2457 West 46th Place Chicago 32, Ill.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linkim visiems savo kostumeriams  
ir draugams



### GOLD COAST INN

JOE & RUTH RACHUNAS

Turime banketų salę įvairiems pobūviams

2525 W. 71st Street, Chicago 29, Illinois  
PR 8-9785 HE 4-4149

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ  
VISIEMS SAVO DRAUGAMS IR  
REMĖJAMS LINKI



### GUŽAUSKAS BEVERLY HILLS FLORAL CO.

"KAS TIK ĮMANOMA GELESE"

2443 W. 63rd St. Tel. PProspect 8-0833

LINKSMŲ SV. KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linki visiems klientams,  
draugams ir pažįstamiems

### PETRONIS RESTAURANT

ČESLOVAS IR GENOVAITE PETRONIS, Sav.

3331 SO. HALSTED STREET. Tel.: VI 7-9014

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linkiu visiems savo klientams,  
draugams ir pažįstamiems

### STANLEY IR SUSIE GEISTER

4352 SO. CALIFORNIA AVE.

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linkiu visiems savo klientams,  
draugams ir pažįstamiems

### MARQUETTE LOUNGE

A. HESENATIS, Sav.

2425 West 69 Street Tel. GR 6-9504

LINKSMŲ KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linkiu visiems savo klientams ir draugams

### MIKE'S 46 ST. TAVERN

MYKOLAS A. KURSIS, Sav.

Svetainė rendai dėl parengimų.

1820 W. 46 St. Ph.: VI 7-8575

LINKSMŲ SV. KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
NAUJŲ METŲ LINKI SAVO KLIENTAMS,  
DRAUGAMS IR PAŽĪSTAMIEMS

### LITHUANIAN BAKERY

Sav. ANTANAS KAZILIONIS

Reikalaukite mūsų gaminių visose krautuvėse.

2450 WEST 59th STREET Tel.: HE 4-7434

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linkiu visiems savo gerbiams  
klientams

### LITUANICA

RUBŲ SUVYKLA IR VALYKLA  
Antanas Gegužis, Sav.

3255 So. Halsted St. — Phone DA 6-3995

LINKSMŲ SV. KALĖDŲ SVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
NAUJŲ METŲ KLIENTAMS IR DRAUGAMS LINKI

### HEALTHY FOOD RESTAURANT

LIETUVIŲ VALGYKLA  
J. ir PR. BICIONAI

3236 So. Halsted St. Tel. DA 6-9837

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR  
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ  
linki visiems savo klientams, draugams ir pažįstamiems

LAIKRODININKAS  
ANTANAS ŠERKŠNYS  
LAIKRODŽIŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS

2437 WEST 69 STREET REpublic 7-1776

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų  
linki savo klientams ir draugams

### MARQUETTE BAKERY

V. ALBRECHTAS, savininkas

2616 West 69th St. Chicago 29, Ill.  
Tel. WALbrook 5-3471

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linki visiems savo kostumeriams  
ir draugams



### MARQUETTE INN

MAGDALENA IR JUOZAS JUSKAI

2656 West 69 Street  
Phone GR 6-9617

Linkiu draugams ir pažįstamiems  
linksmų šv. Kalėdų švenčių  
ir laimingų Naujųjų Metų



### ANN'S HILL TOP INN

8214 KEAN AVENUE WILLOW SPRINGS, ILL.

Prīimame prieinama kaina užsakymus pietums paruošti  
laidotuvių ir kitokių įvykių progomis.

UZEIGA ATDARA KASDIEN

ANNA BRUZGULIS, Sav. Tel.: TErminal 9-9571

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ  
Naujų Metų linki visiems savo buvusiems  
ir naujiems kostumeriams



### VACYS RUTKAUSKAS

LIETUVIŠKA UZEIGA

658 West 35 Street  
Tel.: FR 6-1562

### ZYGIS PRIEŠ...

(Tęsinys iš 5-to psl.)

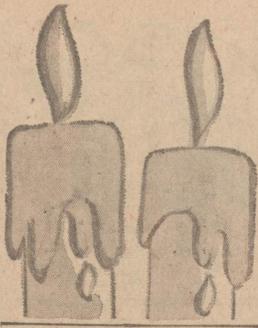
įždo pinigais įsirengė sovnaicho (sovnaichoz — sovietsoje narodnoje choziaistvo — sovietų liaudies ūkis. Vert.) pirminko Kasymo pavaduotojas, prokuroras Chuseinovas, ir Ministerių Tarybos juridinės komisijos pirminkas Ismailovas. Jiems "griebiantis griežtų kovos priemonių su išelkvotojais pareikšti papeikimai, bet turtas paliktas jų dispozicijoje, ir tuo pačiu papeiktieji virto legaliais savininkais. Vėl papeikimai su gerais priedais". Laukia papeikimo ir apie jį svajoja Tadžikpotrebsojuzo (Tadžikistano vartotojų sąjungos) pirminko pavaduotojas Muchtaras Kasymovas. Jis — irgi valdiškais pinigais — "pastatė namą sau ir greta kitą — savo dukteriai. Įrengė rytų stiliaus verandas ir stogus virš kiemo, įsiveisė didelį sodą ir vynuogynus. Tad štai šitokia visuomenės primato pamokslininkų "asmeniškųjų pavyzdžių galia".

Tuo būdu "socialistinėje beklasineje visuomenėje" pradeda susidaryti dvi griežtai skirtingos klasės: prabangiškai gyvenančių vadovų ir skurdžių vadovaujamyjū, dirbančių vadovų labui. Jei komunizmas nugalės, tai šios dvi klasės tikrai egzistuos "beklasinėje" komunistinėje visuomenėje. Galimybės "išsisukti", o taip pat "teoretiski pagrindai" jau surasti. Apie šitokius "išradimus" gana nedviprasmiškai ("Izvestijos", rugpiūčio 30 d.) pasisakė vienas iš vyriausių komunisto teoretikų, "partinių mokslų" akademikas S. G. Strumilinas, tas pats, kuris padarė Marksui šukuoseną a la Chruščiovas. Ryšium su partijos naujos programos svarstymu "Izvestijos" išspausdino skaitytojų klausimus: "Kaip bus sutvarkyti reikalai su privačiais automobiliais, vasarnamiais, kolūkiečių ir sovchoziečių sklypais ir t. t.? Kažin, gal jau laikas atsakyti jų?" "Akademikas" Strumilinas atsakė: "Kiekviena uoga nusirpsta jai skirtu laiku (rus. "kiekviena daržovė". Vert.). Dar nesukurtos atsiskyrimui įvykdyti būtinos sąlygos. Kolūkiečiai turi turėti savo sklypą, nes kolūkis dar nepajėgia aprūpinti jo visa kuo. Bet, žinoma, ateityje bus kitaip, ir privati sklypai bus panaikinti.

Komunistinėje valstybėje piliečiai pagal reikalą galės nemokamai naudotis automobiliais, vasarnamiais ir t. t. Tas naudojimas — taip pat pagal reikalą — bus laikinas, arba nuolatinis. "Nesunku suprasti, kas nustatys "reikalą" ir naudojimosi laiką; nesunku suprasti, kas iš tikrųjų naudosis visomis gėrybėmis nuolat, kas — laikinai, ir kas jomis visai nesinaudos. Čia visa tai priklausys nuo to, kiek kas sugebės įtikti aukščiausiems komunisto vaidiloms.

Nikitos Chruščiovo "moksle" privačios ir asmeniškos nuosavybės sąvoka pakeista nuolatinio naudojimosi sąvoka. Ši nauja sąvoka labai potogi ir visiškai patenkina partijos vadus bei jų bendrus. Visi suinteresuoti komunisto statyba. Komunizmas apipils (apipila jau dabar) juos visokiomis gėrybėmis ir leis (taip pat jau ir dabar leidžia) naudotis jomis per visą gyvenimą. Pagal šituos nuostatus Chruščiovas jau dabar turi keletą namų, vasarnamių ir t. t. Bet tie turtai nėra jo privati ar asmeniška nuosavybė: jie jam tik atiduoti "nuolatiniam naudojimuisi". Jis ne kapitalistas, ne savininkas, jis tik — nuolatinis "vartotojas". Bet jo "nuolatiniam naudojimuisi" paskirti turtai praneša bet kurio kapitalisto — savininko turtus. Privati nuosavybė ir "nuolatinis naudojimas" ne tiek jau skiriasi, kaip kad stengiasi įtikinti partiniai išminčiai, panašūs į Strumiliną.

O iš darbo žmonių reikalaujama tik dirbti ir dirbti. Dirbti daugiau ir geriau, dirbti ne sau,



A. Maerz

### Eduardas Pirmasis

Mano tėvas turėjo kirpyklą. Ciuriche, Stoties gatvėje. Tai buvo prašmatni korpykla. Žinoma, tik ponioms, ir tik susitariant iš anksto. Anuomet, prieš dvidešimt metų, tai jau buvo šis tas. Aš, Anna, turėjau aštuoniolika metų, buvau geltonplaukė ir sėdėjau prie kasos.

Pas mus dirbo penki ponių sukuotojai: Eduardas, Antonio, Emilio, Cezario ir Robby. Jie visi buvo įsimylėję j mane. Žinoma, juk aš buvau vienturtė savininko dukterė.

Man labiausiai patiko Eduardas. Jis turėjo kažko, ką kiti keturi tik tarėsi beturį. Bet mano tėvas buvo labai griežtas, ir progų buvo nedaug. Na, visi žino, kad lengviau išsaugoti visą blusų maišą, negu jauną merginą, kurios širdyje liepsnoja meilė.

Mano tėvas viską sužinojo. Jis rado laišką. Dėkui Dievui, nepasirašyta. Jis nežinojo, kas parašė laišką, nes juk jų buvo penki:

o neturiniai veido visuomenei, po kurios kauke slepiasi partiečių gauja. Kas neįvykdo šitų reikalavimų, arba įvykdo juos nepakankamai gerai, tas — "dykaduošis". Prieš juos būtent prasidėjo žygis. Tačiau šis lemiamas žygis gali virsti lemiamu atsitraukimu. Tą lemiamą atsitraukimą vykdys plačiosios gyventojų masės ir iš dalies partiečiai, ypač žemesnieji. Kai kur "žygis" susiduria su atkakliu pasipriešinimu, pasireiškiančiu ne tik visais atžvilgiais blogu darbu ir drausmės nesilaikymu, bet ir viešu pasipiktinimu ir net šaudymu į "žygiuojančius" valdišios policijos organus.

N. R. S.

Eduardas, Antonio, Emilio, Cezario ir Robby. Bet jis būtinai norėjo surasti kaltininką. Ir surado. Štai kaip:

Vieną kartą pietų pertraukos metu tik aš viena buvau kirpykloje. Kaip paprastai, aš sėdėjau prie kasos. Vienui viena. Mano tėvas užkandžiavo virtuvėje. Staiga mane apkabino stiprios rankos, ir karštos lūpos aistringai siekė mano lūpų. Tai buvo Eduardas.

— Būk atsargus! Kas nors gali mudu pamatyti...

— Kas?

— Mano tėvas.

— Na, jis žiūri dabar į alaus stiklą, o ne į mudu!

— Viskas baigėsi abipusėmis amžinos meilės priesaikomis ir tuzinu aistringų bučkių. Vos tik Eduardas dingio už durų, atbėgo Antonio ir pabučiavo mane.

— Ar pasiūtai? Nedrįsk! — surikau aš, bet jis tik nusijuokė ir nuėjo.

Po penkių minučių atėjo Emilio. Jis taip pat pabučiavo mane, nusijuokė ir pabėgo.

Dar po poros minučių atėjo Cezario ir Robby. Vėl tas pats. Aš buvau įsiutusi ir nubėgau pas tėvą.

— Šitie akiplėšos! — surikau aš, beveik verkdam.

— Kas įvyko? — paklausė tėvas griežtu tonu.

— Tavo tarnautojai, vienas po kito, bučiavo mane.

Tėvas apsimetė labai pasipiktinęs esąs.

— Kaip jie drįso? Kaip gi ten buvo?

— Pirmas atėjo Antonio...

— Paskui?

— Emilio...

— Kas dar?

— Cezario ir Robby. Visi bučiavo mane...

— Aha! Keturi iš penkių?

— Taip. Jie akiplėšos ir begėdžiai...

Čia mano tėvas mano didžiam nustebimui nusijuokė ir pasakė:

— Aš lėčiau jiems bučiuoti tave, ir aš nustaciau eilę. Aš norėjau sužinoti, kaip tu reaguosi.

Aš išpučiau akis.

— Ir kaip gi aš reagavau?

— Kaip tik taip, kaip aš sau vaizdavausi. Aš norėjau sužinoti, kas tas akiplėša, kur jau seniai tave bučiuoja. Vieno tu nepaminėjai, būtent, Eduardo, Eduardo Pirmojo. Jo elgesys tavęs nenustebino, ir tu nepaminėjai jo vardo. Taigi, Eduardas, pats pirmasis.

Aš išsigandau. Man buvo vie-

nu metu ir karšta ir šalta. Aš jūtau, kad mano veidai ir kaista ir bala.

— Ar tu... tėveli... išmesi Eduardą?

— Ne, aš jo neišmesiu. Bet aš jį nusviesiu iš kirpyklos į raštvedybos mokyklą. Kas nori vesti mano dukterį, tas turi pramokti knygyvedybos. Būsimajam kirpyklos savininkui tai būtina.

Vertė L. U.

MERRY CHRISTMAS

FROM

AVONDALE

Savings & Loan Assn.

DI 2-7700

2965 MILWAUKEE AVE.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų  
Savo Klientams ir Visiems Draugams Linki

### MARINELLO BEAUTY SHOP

VISŲ RŪŠIŲ GROZIO KULTŪRA

MRS. JOSEPHINE CHIPAS, Savininkė

Seštadieniais nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro.  
Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.  
Pirmadieniais, trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta.

3600 SO. EMERALD AVE.

Tel.: LAFayette 3-9741

(Tęjimas iš 36-tos gatvės)



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų  
linki visiems savo kostumeriams ir draugams

### ZOLP'S MILLWORK

LIETUVIŲ ĮSTAIGA  
SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, Sav.

3554 South Halsted Street  
Tel.: YARds 7-2576

Linksmų Žiemos švenčių ir Laimingų Naujų  
Metų linki visiems lietuviams!



### ANTANAS TAMKEVIČIA

7241 South Troy St. WALbrook 5-6326

PAMINKLINĖ

(Prieš Lietuvų Tautines Kapines)

8200 South Kean Avenue GLOBE 8-0638

Didžiausias pasirinkimas moderniausių paminklų, antkapių, markerių, mauzoliejų aukštomis ir labai prieinamomis kainomis. Prašome užsukti, pasiteirauti kainų ir pasirinkti tokį paminklą, kokį Jūs norite, kad vėliau nebūtų primestas nepageidaujamas.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linkime visiems savo kostumeriams  
ir draugams

### SUKYS - DOODY - ANTONISEN

INC.

3252 So. Halsted Street CALumet 5-2520



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linki visiems savo kostumeriams  
ir draugams

### JOSEPH LEPA

Smagi užeiga, pagaminam pietus pagrabų dalyviams  
arba kitiems parengimams ir piknikams daržas.

8236 Kean Ave. Willow Springs, Ill.  
Tel.: TErminal 9-5143

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų  
Metų linki savo klientams, draugams ir  
pažįstamiems

### KRISTINA IR EMILIS KURAIČIAI

MAISTO KRAUTUVĖ

2500 W. 69th St. Tel.: PROspect 6-2229  
CHICAGO 29, ILL.

# ZVĖRIŲ KALĖDOS

Girininko draugo pasakojimas

Prieš pat Kalėdas gavau telegramą. Parašyta: "Pasnigo Lokys". Daugiau nieko. O pas mane lauke lietus taškė lėgus. Lokys buvo girininkas, su kuriuo praėjusią vasarą buvau susidraugavęs, kai nuvažiuavau at-

stogų į šiaurę. Žinodamas Loko būdą, supratau, kad kviečia Kalėdoms pas jį atvažiuoti. Plazdančia širdimi susipakavau čemodaną. Šiaurė šaukia! Lokys manęs geležinkelio stotelėje jau laukė. Nepamiršiu to

trijų spalvų pasaulio, kuriame atsidūriau išlipęs iš vagono. Baltas sniegas, mėlynas dangus ir žalios girios. Pakeliui į girininkiją oras buvo pilnas pušų ir kalėdinių pyragų kvapo. Kūčių vakaras praėjo prie šieno, tetirvinio pakrauto stalo ir didelio punčo dubens. "O dabar eime", pasakė Lokys nuo stalo atsistodamas, kai jau buvau visiškai sušilęs ir viskuo patenkintas.

— Kur dabar? — vos neišsprūdo, bet sturijau ir klusniai nuėjau paskui Lokį. Lokys padavė man ir pats užsivilkė storus kailinius ir užsimovė šiltus žieminius batus. Ant lazdos pamovės užsimetė ant pečių didelį krepšį.

Violetiniai juodas dangus buvo pilnas visokiausio kalibro žvaigždžių, ir medžių galūnėse kabėjo plonutis mėnulio piautuvai. Milijonų tolimų žvaigždžių sutelktinėje silpnoje šviesoje sniegas žibėjo kažkokia melsva žara. Atrodė, kad kiekviena sniego dulkelė atmušė savyje vienos tų tolimų žvaigždžių mikroskopinę refleksiją. Nepaprasta, šventa tyla viešpatavo ore, žemėje ir miške, į kurią vis giliau žengėme.

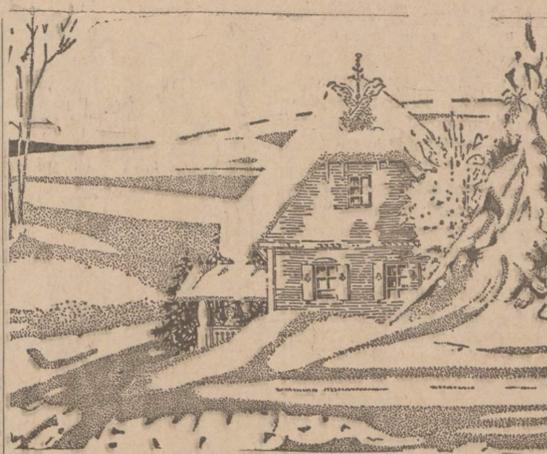
Lokys, jau apie 60 metų amžiaus, savo girias labiau už šeimos židinį pamilęs viengungis, atsiskyrėlio gyvenimu begyvendamas, pasidarė tylus, nekalbus. Tačiau arčiau jį pažinus — jis buvo didelis štukorius. Staiga jis pradėjo pusbalsiu kalbėti, padarydamas tokį veidą, lyg būtų man didžiąsą savo gyvenimo paslaptį išduodęs:

— Matai, Kalėdų vakarą, kai Jėzusis gimė ir angelai pradėjo giedoti, tai ir gyvuliai girdėjo, nes jis jų tarpe ir gimė. Nuo tada Kalėdų naktis metai iš metų yra užkerėta ir gyvuliai kaip naminiai, taip laukiniai — tai žino, tik žmonės tai pamiršo...

Lokys sustojo ir, tylėdamas ištiesta ranka rodydamas, apvedė ratą. Argi šią naktį dangus nėra aukštesnis, žemė ramesnė ir šventadieniškesnė negu kitomis naktimis? Gal būt, Betlejeus tvartelio įvykiai viena tokią naktį veikė savo magija, gal būt, iš didiesio ištrūkus staigi nakties ramybė paveikė tolimoje girioje. Faktas, kad pasaulis atrodė užkerėtas ir visiškai nebeįsivaizdavo jį kasdien matomąjį. Aš Loko nedrįsau nė klausyti, ką jis žada toje girioje vidurnaktį daryti, bet smalsumas neatleido lyg mažą vaiką, pro raktą skylutę vorčiomis siekiantį pamatyti nematytą dalyką.

Pagaliau pro sutankėjusius medžius ir patamsėjusią naktį priėjome miško slėnį ir jo viduryje didoką aikštę, kurios pakraštįje po eglėmis tūnojo sena medžiotojų kabina. Pro kabiną srovėno upelis, mors jau ledo padengtas ir apsnigęs, bet per plūžusius sausledžius buvo girdėti vandens čiulnėjimas.

Įėjus į kabiną, Lokys užžiebė atsineštą žvakę ir pradėjo iškraustyti savo kuprinę, dėdamas ant stalo atstojančios plačios lentos porą riešukų, dešrelių, visokių pyragaičių, torto gabalėlių, riešutų bei džiovintos duonos šmotelių. "Lapių dešrelės", jis pasakė lyg pats sau, ikabinėdamas dešreles ant kabinėje iš anksto pastatytos eglutės šakų. "Jas kasmet prieš Kalėdas, baigęs skerstuves, padarau", jis paaiškino. Eglutės galūnė papuošė, užmaudamas atsineštą sūdabrinio popieriaus žvaigždę ir, pritvirtinęs dvi žvakeles, eglutę išnešė pro duris. Medelį pastatęs sniege, grįžęs paėmė atsineštus pyragaičius, duonos ir torto gabalėlius, kaštanus ir riešutus bei gniūžulį šieno, ir viską išdėstė sniege ratu aplinkui eglaitę. Visą sutvarkęs, jis uždegė eglutės žvakeles ir pats grįžo į kabiną, kur su šelmiška šypsena priėjęs užpūtė šviesą ir praskleidė lango uždangą. Abu du, lyg išdykę vaikai kokią mekalta, bet ir negirtina išdaiga padarę, prisiglaudė prie lango ir pro vienintelę stiklo rūtą nekantriai pradėjo laukti, kas



atsitiks. Didžiulėmis eglėmis apsuptoje aikštėje žvakutės šaltos nakties tamsoje atrodė labai mistiškai ir, rodėsi, labai skubėjo kuo greičiau sudegti. "Žinai, tos žvakelės yra viena asilėliui, antra buliukui", — šnibždomis į ausį pasakė Lokys. "Jiedu, matai, Jėzuselį šildė savo kvapu, kad nesušaltų prakartėlėje. Matai, jis gimė jų tarpe, tad gyvuliai ypatingai švenčia Kalėdų naktį. Ar tu to nežinojai?"

Prisipažinau, kad ne. Viskas atrodė taip keistai, kad tik žodžiu "užkerėjimas" būtų galima apibūdinti. Ar tas kerėjimas sklido iš to dvim žiburėliais girios gelmėje vidurnaktį žybsinčio medelio, ar dėlto, kad kerėjimas tikrai ore buvo, ar dėlto, kad mudu patys pradėjome savo įtaiga tikėti? Atrodė, kad ta mistiška atmosfera išsiplėtė į visą girią, kuri tikrai pradėjo tartum atsiganti ir judėti. Nieko nesimatė, nieko nesigirdėjo, bet buvo galima jausti, kad aikštės pakraščiais kažkas juda — kruta. Pagaliau užgeso viena žvakelė ir netrukus antroji.

Žvakelėms užgesus ir akimis prieš tamsos pripratus, aikštėje pastebėjau judėjimą. Pirma iš tamsios tankmynės į aikštę išoko ir šuoliškas leidosi prie medelio bent pusė tuzino lapių. Čia pat atsirado straksinčios kiškių bei laukinių triušų figūrėlės ir, pagaliau, tyliai lėtai ir labai atsargiai atbėgo kelios stimos ir keturi briedžiai. Netrukus aikštėje judėto judėjo visokiausios žvėrių ir žvėrelių formos. Tokio subuvimo nebuvau savo amžiuje matęs ir nebematysiu. Visą magija ar tikrovė truko vos

porą minučių ir dingo lyg vaiduokliai be pėdsako. Aikštė kaip buvusi pasiliko vieniša, šalta, tyli ir rami voguliuojanti Kalėdų nakties tamsoje. Eglutė buvo apversta, bet dešrelės visos buvo nuskabytos. Taip pat buvo dingę visi pyragaičiai, duonos šmoteliai, riešutai ir kaštainai bei šienas. Sniege, šalia Loko išmintų plačių pėdų, buvo įvairiausių žvėrių ir žvėrelių kojų ispaučiai.

Lokys vis tebežiūrėjo pro langelį, smakrą rankų plaštakomis parėmęs. Blyskioje žvaigždžių pašvaistėje pastebėjau jo žiburiuojančias šelmiškas akis ir išdaiga patenkinta veido išraiška. Pagaliau jis giliai atsidūgęs jau balsu pasakė: "Jo, jo, tai buvo Kalėdų naktis!" ir nusikvatojo: "O žmonės pamiršo, kad tada ir buliukas ir asiliukas drauge buvo!"

REMKITE TUOS BIZNERIUS KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

You can have CONFIDENCE in a growing America



Today's record-breaking research will result in whole new industries, millions of new jobs... more opportunities for all. The long-range trend of the economy is UPI. Send for free booklet, "The Promise of America", Box 340, New York 18, N.Y. Published as a public service in cooperation with The Advertising Council.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų

— linki —

SENATORIUS

MORGAN M. FINLEY

3530 So. Halsted Street. Chicago 9, Illinois  
LAfayette 3-3222



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo klientams ir draugams linki

LEO TAVERN

JUSTINAS ir BARBORA LEONAUSKAI

4200 So. Western Ave.  
Tel.: LA 3-1209



LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ  
NAUJŲJŲ METŲ SAVO KLIENTAMS  
IR VISIEMS DRAUGAMS LINKI

JOHN CLUB

JONAS BARTKUS, Sav.

3203 So. Halsted Street  
DA 6-9303

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ

Naujų Metų linkiu savo draugams ir pažįstamiems



JOHN C. MORCAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Rochester 21, N. Y.



LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

LAI ŠIOS ŽIEMOS ŠVENTĖS — KALĖDOS  
BCNA KUOLINKSMIAUSIOS VISIEMG  
CHICAGOŠ LIETUVIAMS.

Tel.: RE 5-1326

MR. & MRS. WILLIAM B. SEBASTIAN

Yes, There is JUSTICE Electric  
6625 Archer Avenue Chicago 38, Ill.



Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų mūsų klientams ir pažįstamiems linki

C. NORVILA

REAL ESTATE BROKERIS,  
STATYBININKAS

2658 West 59th Street PProspect 8-5454

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Linksmų Kalėdų ir laimingų  
Naujųjų Metų visiems geros valios  
lietuviams linki

Lietuvių MOTERŲ PILIEČIŲ LYGA



LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

IR

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

NAUJIENOMS IR VISIEMS

SAVO NARIAMS LINKI

Krakiškių Draugiško Klubo Valdyba

Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga  
sveikina Naujienu dienraštį ir klubo  
visus narius ir nares



ZARASISKIŲ KULTŪROS IR  
LABDAROS KLUBAS

KLUBO VALDYBA 1962 METAMS

J. Tarulis, J. Užundenis, M. Sedulikas, J. Juodvalkis,  
R. Pūslis, A. Čičelis, S. Juškenas, P. Padvaiskas ir  
J. Motkewičius.

Klubo susirinkimai šaukiami atvirutėmis, kas antro mėnesio pabaigoje.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų  
linki visiems klientams, draugams  
ir pažįstamiems



PALANGOS VALGYKLA

JUOZAS IR JADVYGA BARTKAI

6918 So. Western Ave.  
Phone GR 6-9758

## BUVO TAI 1920 METŲ PAVASARĮ

(Ką atsimenu)

Tada buvo Lietuvos faktinės nepriklausomybės metinės. Visose gyvenimo srityse vyko naujakūrybos sąjūdis ir darbai. Teko tada gyventi Marijampolėje, kuri buvo vadinama Suvalkijos ūkiniu ir kultūriniu centru. Naujagimės valstybės vyriausybė, o šiuo atveju jos Susisiekimo Ministerija buvo susirūpinusi krašto keliais — senųjų skubių taisyčių ir naujųjų tiesimų. Suvalkija iš caro laiko naudojosi Peterburgo-Varšuvos geležinkelio atsišakojimu, einančiu nuo Lentvario pro Kau-

na iki Kybartų. Baigiantis karui, Alytuje (gelež. stotyje) buvo susitelkęs mažas geležinkelio riedmenų (garvežių, vagonų) kiekis. Pro Alytų ėjo antros Peterburgo-Varšuvos geležinkelio atsišakojimas — Varėna, Alytus, Šeštokai. Geležinkelių reikmenų bei riedmenų (garvežių, vagonų) išteklius, pasiilkęs iš okupavusių Lietuvą vokiečių, pasibaigus karui, buvo labai ribotos. Be to, pasibaigus karui, Lenkija, klastingai sulaužiusi Suvalkų sutartį, pasigrobė (Želigovskio įsibrovimu) Vilnių ir Vilniaus Kraštą. Dėl to santykiai su Lenkija ir betkuris, taigi, ir geležinkelių susisieki- mas pro Lentvarį ir Varėną su Alytumu buvo ir pasiliko nutrukęs. Tuo būdu Alytaus geležinkelio stotis su joje buvusiais garvežiais ir vagonais buvo pasilikusi be kelio vagonams išsi- vežti. Dėl to Lietuvos vyriausy- bei ir jos Susisiekimo Ministe- rijai iškilo labai svarbus užda- vinyvis — išvaduoti iš nelaisvės Alytuje uždarytą geležinkelio turtą. Kadangi be to Suvalkijos pietų-rytų kraštui (Marijampo- lė, Kalvarija, Alytus) geležinke- lis ir ūkiniu atžvilgiu buvo gy- vybiškai svarbus, buvo nutarta ir jau 1919 metais buvo vykd- mas geležinkelio tiesimas nuo Šeštokų pro Kalvariją, Marijam- polę iki Kazlų Rūdos—Kauno Kybartų geležinkelio stoties.

1920 metų pavasarį šio gele- žinkelio darbai buvo jau tiek pa- žengę, kad Marijampolės-Kazlų Rūdos ruože jau vaikščiojo dar- bo traukinėlis (darbų garvežys ir keletas vagonų) su medžiago- mis ir darbininkais gelež. staty- bai. Šis traukinėlis jau pavė- žindavo ir vieną kitą kelevį iki Kazlų Rūdos. Jau buvo nusta- tytos ir būsimų stočių vietos, bet stočių pastatų ar pastogių dar nebuvo. Marijampolės-Kazlų Rūdos ruože buvo numatyta sto- tis Vinčiai prie Marijampolės- Kauno plento. Marijampolėje jau veikė dvi gimnazijos, kurių vie- nos čia rašančiam teko eiti di- rektorius pareigas ir tekdavo dažnai keliauti į Kauną — į švie- timo Ministeriją gimnazijos rei- kalais. Iš paminėtos Vinčių stoties vietovės, iš Purviniškių vienkio buvo atvykęs Mari- jampolėn ir užėjęs į gimnaziją ūkininkas Kizelevičius pasitei- rauti dėl sūnaus, kuris mokėsi gimnazijoje. Kalbėdamas su Ki- zelevičium be kita ko pasisakiau, kad reikia man vykti į Kauną, o nėra lemto susisieki- mo. Štai, sakau, girdžiu, kad geležinkelio darbų traukinėlis ką neką pa- vėžina iki Kazlų Rūdos, bet čia, Marijampolėje, jįsai būna tikrai naktį ir nėra tikro laiko, kada išėina. Čia Kizelevičius mane pakvietė vykti su juo arkliais į jo ūkį, pernakti ir rytą apie 7-8 valandą Vinčių stoties vie- toje pastovėti ir, kai pasirodys traukinėlis, pakelti ranką — luoti ženklą, kad traukinėlis pa- mtų kelevį. Kizelevičiaus kvie- timą mielai priėmiau ir vaka- rop jau buvau jo ūkyje, o čia pat ūkio lauke buvo Vinčių stoties vieta.

Naktis Kizelevičiaus namuos buvo labai trumpa, nes miegą trumpino nenutrūkstama kalba dėl okupantų vokiečių plėšimų ir žiauribių ypač tuose ūkiuose, kurie buvo prie žymesnių kelių bei pelenų, kaip ir paties Kizele- vičiaus — prie Kauno-Marijam- polės plento. Kizelevičius džiaugė- si, kad jo trobesiai nebuvo su- deginti. Kiti pakelių gyventojai ir tokios laimės galėjo ne- turėti. Deja, kai 1940-41 me- tais Lietuva buvo patekusi bol- ševikų vergijon, ūkininkas Ki- zelevičius buvo iš namų išvary- tas ir jo ūkio laukuose darbavo- si traktoriai, bet ne javams žė- mė buvo ruošama, o buvo lygi- nama žemė karo lėktuvams, ka- ro aerodromui — buvo ruošia- masi karti. Rytų saulutei pate- kėjus, stovėjau Vinčių stoties vietoje ir laukiau ateinančio traukinėlio, kuris neilgai trukęs aturbėjo dar neįsigulėjusiais bėgiais. Kiti, traukinėlio lau- kiančių, kelevių ar darbininkų nebuvo; todėl tikrai man vienam



teko kelti ranką, kad sustotų ir mane paimtų. Vienas vagonas buvo keleivinis, pro kurio atda- riusias duris buvau įleistas į vi- dų ir įleides mane traukinėlio tarnautojas čia pat piktai parei- šė, kad aš be reikalo, tarsi, dėl kažkurios nelaimės sustabdžiau traukinį ir dėl to turėsiu mokėti pabaudą — 50 ostrublių. Litų tuomet dar nebuvo. Be to, man buvo pareikšta, kad Kazlų Rū- doje aš būsiu pristatytas stoties viršininkui ir su juo man reikės atsiskaityti. Kazlų Rūdoje bu- vau nuvestas pas stoties virši- ninką, kuris maskoliška tarse- na iš manęs pareikalavo 50 rub- lių. Deja, aš tiek pinigų neturė- jau ir be to mėginau aiškintis, kad traukinys dar nėra norma- laus susisieki- mo, kad nėra nor- malių stočių ir viešai skelbiamų taisyklių, kad kelti ranką man patarė žmonės, kurie jau šiuo traukiniu buvo keliavę, o aš ke- liauju pirmą kartą ir svarbiais tarnybiniiais reikalais į švietimo Ministeriją, kad esu gimnazijos direktorius. Po šio pasiaiškini- mo viršininkas jau labai išdi- džiai ir kategoriškai pakartojė savo reikalavimą mokėti pabaudą ir iš jo veido išraiškos supra- tau, kad esu įtariamasis ir dėl kažkurių kitų jo įsivaizduotų mano nusikaltimų ar nelegalu- mo. Pakartotinai jam pasakiau, kad tiek ir pinigų neturiu ir pra- šiau pagaliau rašyti įvykio proto- kolą ir pasiūsti Geležinkelių Valdybai, kuri, jei bus reikalo, iš manęs pabaudą išieškos. Pra- šiau negaišinti laiko ir parduoti

man bilietą į Kauną, nes jau tu- rėjo ateiti Kauno traukinys. Išdidusis viršininkas, jau nie- ko nesakęs, išėjo iš budėjimo kambario. Išėidamas kambarį užrakino ir aš pasijutau areš- tuotas. Reikėjo ilgokai palaukti net ir po to, kai Kauno trau- kinys jau buvo nuėjęs.

Į tokią padėtį patekau dėl to, kad Nepriklausomybės pradžioj dėl kvalifikuotų tarnautojų trū- kumo į viršininko vietą galėjo būti paskirtas kuris nors buvęs Rusijoje žemos kategorijos tar- nautojas. Kai mano kalėjimo viršininkas atrakinio duris, te- ko su juo pasikalbėti ir politi- niais Lietuvos klausimais, nes jau buvo ruošiamasi Steigiamo- jo Seimo rinkimams. Be kita ko viršininkas didžiavosi savo la- bai mokytu ir gudriu sūnum, kuris mokosi gimnazijoje, yra ateitininkas, sako minguose gudrias kalbas ir jau yra suva- ręs į ožio ragą net profesorių Čepinskį. Kad išsivaduočiau iš nelemto arešto, paprasčiau vir- šininką, kad leistų man nueiti ir atsivesti čia pat prie stoties gyvenantį mano pažįstamą miš- kų urėdą, kuris galėtų patarti, ką daryt. Mačiau, kad viršini- kas abejojo, ar mano prašymą verta patenkinti, bet pašaukė stoties darbininką ir įsakė ma- ne nuvesti į urėdo namus, sau- gojant, kad nepabėgčiau ir su juo grįžčiau. Grįžome jau ir su urėdu. Urėdai tarpininkaujant mano padėtis tiek pagerėjo, kad griežtasis viršininkas neraišė ir įvykio protokolo bene dėl to, kad protokolui parašyti būtų iš- kilusi raštingumo problema. Pa- galiau išsilaisvinau ir tikrai va- kariniu traukiniu atvykau į Kau- ną. Buvo sugaišinta visa para- laiko; sugaišintos pamokos ir darbas gimnazijoje, nes tikrai sekancios dienos vakare galėjau sugrįžti Marijampolėn.

Jonas Valaitis

### Skelbkitės "N-nose"



prevent forest fires!

### LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ Naujų Metų visiems Amerikos lietuviams linki



ALGERD BRAZIS SAVININKAS

### AL'S HILLTOP LOUNGE

8514 ROBERTS ROAD Oaklawn, Illinois

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ LINKIŲ VISIEMS KLIENTAMS, DRAUGAMS IR PAŽĪSTAMIEMS

### DAPKUS PRINTERS

Complete Modern OFFSET -- Letterpress

10646 MICHIGAN CHICAGO 28 INTEROCEAN 8-3344

### LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ linki gausiems Naujųjų skaitytojams



POVILAS ir MARIJONA DAUBARAI ir jų SŪNUS ROY PETRO

Tel. 586-1888 ir 586-1220



### UPYTĖS DRAUGISKAS KLUBAS

LINKI VISIEMS LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

1962 METŲ VALDYBA:

JOHN KIAUNĖ, pirmininkas  
JOHN GRIBAS, Vicepirmininkas  
JUOZAS Baličas, Nutarimų raštininkas  
BERNICE ŽEMGULIS, Finansų raštininkė  
MARY RADZIUKĖNAS, Kasininkė  
ANTANAS RADŽUKINAS, Maršalka.

### LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

linkime visiems savo kostumeriams ir draugams



### HOLLYWOOD INN.

UŽEIGA IR SALE RENDON

MYKOLAS IR ELZBIETA RUDAUSKAI

2419 W. 43 St.

Tel.: VI 7-9780

LINKSMŲ SV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ linkime visiems savo klientams ir draugams

### Frank's Television & Radio, Inc.

PARDUODAM IR TAISOM

3240 So. Halsted St. CALUMET 5-7252

Savininkai PAULIUS ENDZELIS, JUOZAS BENDORAITIS



Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų savo kostumeriams, draugams ir pažįstamiems linki

### K. ŪKELIS

Jaukios ir lietuviškos užėigos savininkas

3436 South Lituanica Ave.

Tel.: VIRGINIA 7-9601



Linksmų Sv. Kalėdų Švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir klientams linki

### RED'S PLACE

Kur galima netik išgerti, bet ir gerai pavalgyti.  
WALTER ir ELIZABETH MISEVICH, Sav.

2200 West Cermak Road Chicago, Ill.  
Telef.: VIRGINIA 7-8874



### NAŠLIŲ, NAŠLIUKIŲ DRAUGISKAS KLUBAS

SVEIKINA NAUJIENAS SU NAUJAIŠ 1962 METAIS

ir linki sėkmės lietuviškosios spaudos darbe!

Chicagos Lietuvių Našlių ir Našliukių Draugiško Klubo Valdyba

GARSINKITĖS NAUJIENOSE